

HOOFD BOMENSTRUCTUURPLAN

Stadsdeel Oud-Zuid

Maart 2009

DEF.CONCEPT 4.0

Gemeente Amsterdam
Stadsdeel Oud-Zuid

Colofon

Dit hoofd bomenstructuurplan is opgesteld door de Dienst Ruimtelijke Ordening, in opdracht van en in samenwerking met Stadsdeel Oud-Zuid.

Projectteam Oud-Zuid

Charlotte Hilbrand	Beleid Economie en Ruimte
Jeanette ter Braak	Beleid Economie en Ruimte
Arno Heemskerk	Projecten Openbare Ruimte
Quirijn Verhoog	Projecten Openbare Ruimte
Carmen Cupido	Projecten Openbare Ruimte
Jan Berkhof	Juridische Zaken
Joke Witteveen	Communicatie

Projectteam Dienst Ruimtelijke Ordening

Hans Kaljee	Hoofdstedelijk Bomenconsulent
Femke Haccoû	Landschapsarchitect
Errik Buursink	Planoloog

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	5	[oeverlaan]	56
INLEIDING	7	[bomenstraat]	58
		[karakteristieke lanen]	60
1 AANLEIDING	9		
2 HUIDIGE SITUATIE	11	4 BOOMKEUZE	63
[bestaande bomenstructuur]	12	[algemene uitgangspunten]	64
Inleiding	13	[specifieke uitgangspunten]	66
[definities]	14	BEGRIPPEN EN BEELDENLIJST	68
[schakelpark]	16		
[stadspark]	18		
[verbindinglijnen]	20		
[parklanen]	22		
[bomenlanen]	24		
[bomenlanen vervolg]	26		
[bomenlanen vervolg]	28		
[parkachtige oever]	30		
[oeverlanen]	32		
[bomenstraat]	34		
[karakteristieke lanen]	36		
3 GEWENSTE SITUATIE	39		
[gewenste situatie]	40		
[schakelpark]	41		
[stadspark]	42		
[stadspark]	43		
[verbindinglijnen]	44		
[parklaan]	46		
[bomenlaan]	48		
[bomenlaan]	50		
[bomenlaan]	52		
[parkachtige oever]	54		

INLEIDING

Oud-Zuid staat bekend om zijn monumentale bomenstructuur. Het stadsdeel wordt doorsneden door een imposant stelsel van lanen en groene waterlopen. Daarnaast behoren het Vondelpark en het Sarphatipark, met hun monumentale groenstructuren, tot de meest waardevolle stadsparken van Amsterdam. Ook kleinere groengebieden, zoals het Olympiaplein en de Schinkeloevers zijn van grote cultuurhistorische waarde.

De samenhang die er in de Vondelparkbuurt en in Berlage's Plan Zuid is tussen de stedenbouw en de groenstructuur maakt ontwerp en beheer tot een preciaire aangelegenheid. De kans op verstoren van het unieke karakter van de buurten is groot. In de dichtbebouwde negentiende-eeuwse Pijp en Schinkelbuurt is de groenstructuur meestal van recenter datum, maar doordoor niet minder waardevol en beeldbepalend.

De herkenbaarheid van de bomenstructuur en de enorme rijkdom aan boomsoorten in Oud-Zuid dient behouden en vergroot te worden. Dit bomenstructuurplan maakt de kenmerkende hoofdstructuur van de boombeplanting in het stadsdeel inzichtelijk en biedt aan zowel ontwerpers als beheerders een handreiking hoe deze in de toekomst te versterken.

Per type groengebied en groene lijn worden aanbevelingen gedaan over de inrichting en soortkeuze. Daarnaast bevat het Hoofd bomenstructuurplan een kwalitatieve analyse van de bomenstructuur in Oud-Zuid, die als inspiratie voor ontwerpers kan dienen.

Amsterdam, juli 2008

1 AANLEIDING

Kader

Oud-Zuid heeft een waardevolle groen- en waterstructuur. In 2006 heeft het stadsdeel de 'Visie Groen en Blauw 2020' vastgesteld, in de visie wordt het belang van deze structuren benadrukt. De 'Visie Groen en Blauw 2020' vormt het kader voor nader uit te werken beleid, waaronder bomenbeleid en het Hoofd bomenstructuurplan. In de visie is veel aandacht voor de relatie tussen de boombeplanting en de cultuurhistorische waarde van de verschillende buurten in Oud-Zuid. Aansluitend op de visie zijn parallel het bomenbeleidsplan en dit Hoofd bomenstructuurplan opgesteld. Deze documenten zijn op elkaar afgestemd en vormen samen de basis voor de bomen in het stadsdeel. Daarnaast wordt op dit moment gewerkt aan 'Buiten: Gewoon Goed', waarin de uitgangspunten voor de inrichting van de openbare ruimte worden uitgewerkt.

De Hoofd bomenstructuur

De hoofd bomenstructuur volgt veelal de hoofd wegenstructuur. Hier neemt de druk op de openbare ruimte door onder- en bovengrondse verdichting steeds meer toe. Met andere woorden, de druk op de hoofd bomenstructuur neemt ook steeds meer toe. Het is daarom nodig dat er extra aandacht uit gaat naar de bomen in deze hoofdstructuur. Het gaat hierbij vooral om verbetering van de kwaliteit van de groeiplaatsomstandigheden en de aanplant van groot formaat bomen.

De basis voor de hoofdbomenstructuur wordt gevormd door de stedenbouwkundige opzet van het stadsdeel met zijn stads- en schakelparken. Bijzondere pleinen of punten vormen geen onderdeel van de hoofd bomenstructuur. Ze zijn daarom niet meegenomen in dit document, maar worden opgenomen in 'Buiten: Gewoon Goed'.

Status

Het Hoofd bomenstructuurplan

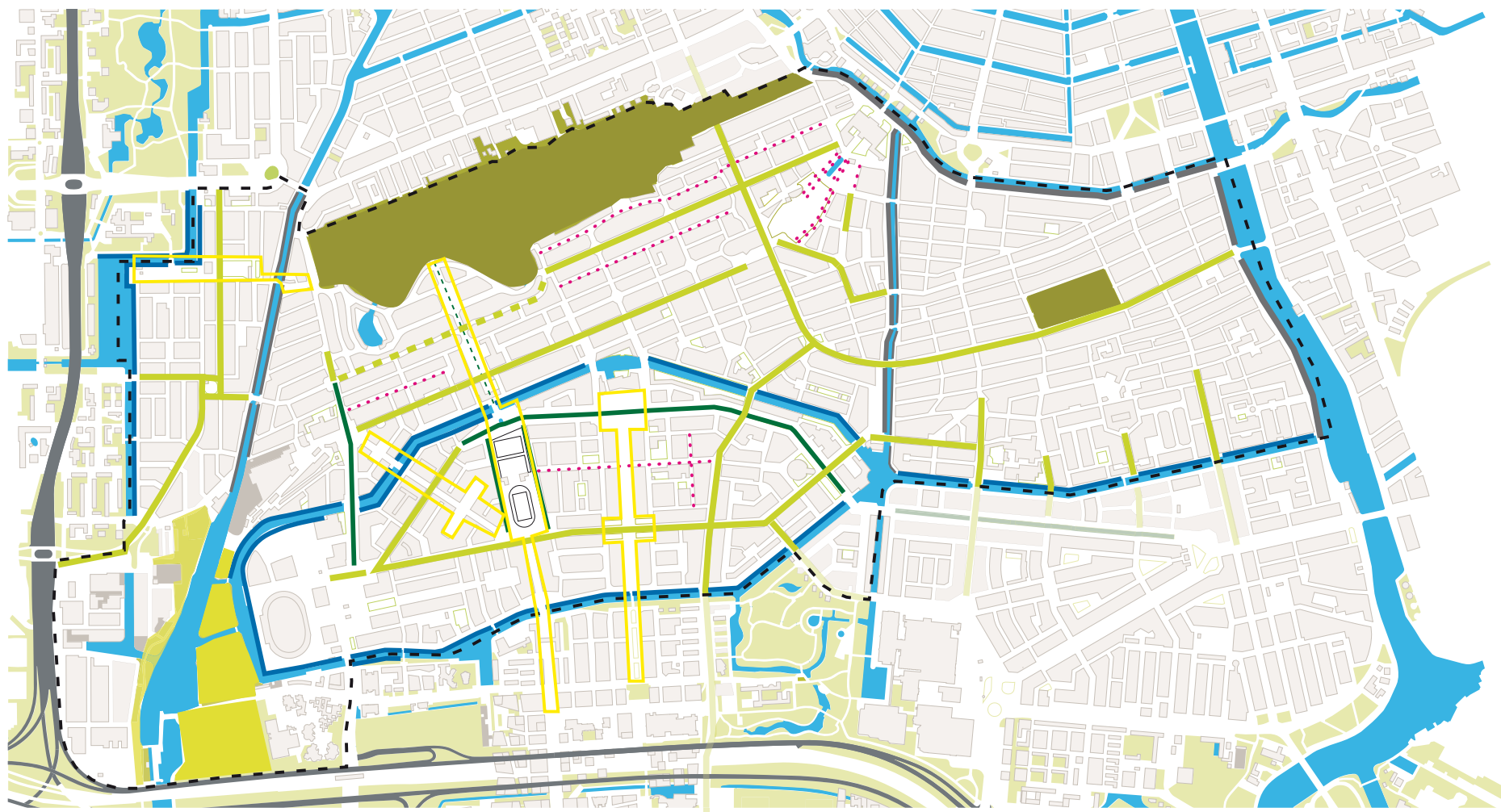
Het Hoofd bomenstructuurplan vormt een wensbeeld voor de lange termijn. Het geeft de huidige situatie weer en de gewenste situatie zoals die in de nabije en verdere toekomst gerealiseerd moet worden. Het plan dient een tweeledig doel. Wanneer een locatie wordt gereconstrueerd waar het onderdelen van de hoofdbomenstructuur betreft worden de eisen uit het Hoofd bomenstructuurplan meegenomen in de omvormingen. Daarnaast wordt het wensbeeld uit het Hoofd bomenstructuurplan actief ontwikkeld door de structuur te beheren en te reconstrueren. Want deze belangrijke hoofd bomenstructuur mag niet verloren gaan.

Leeswijzer

Hoofdstuk twee van dit document beschrijft de huidige situatie van de hoofd bomenstructuur. De hoofd bomenstructuur is onverdeeld in vlakken (schakel- en stadsparken) en lijnen (verbindingslijnen, parklanen, bomenlanen, parkachtige oevers, oeverlanen en enkele bijzondere lanen). Per onderdeel is de huidige situatie geanalyseerd op de onderdelen bomenstructuur en conditie. In hoofdstuk drie is vervolgens de gewenste situatie in kaart gebracht en is per onderdeel een advies uitgewerkt. Tot slot gaat hoofdstuk vier in op de boomkeuze bij aanpassingen in de hoofdbomenstructuur.

2 HUIDIGE SITUATIE

[bestaande bomenstructuur]

Legenda Bomenstructuurplan BESTAANDE SITUATIE

	Stadspark		Parklaan		Oeverlaan
	Schakelpark		Bomenlaan		Karakteristieke laan
	Verbindingslijn		Parkachtige oever		Bomenstraat
					Stadsdeelgrens

In dit hoofdstuk is de analyse beschreven van de huidige situatie van de hoofdbomenstructuur van Oud-Zuid. Hierin is een onderscheidt gemaakt tussen Parken, Verbindingslijnen en verschillende soorten lanen en straten. Op pagina 14 en 15 vindt u de precieze onderverdeling van de hoofd bomenstructuur en de bijbehorende definities. De verschillende onderdelen van de hoofdbomenstructuur zijn geanalyseerd op de onderdelen 'bomenstructuur' en 'conditie'. Het onderdeel bomenstructuur gaat in op de structuur waarop de bomen geplant zijn en de afstemming met de stedenbouwkundige opzet. Het onderdeel conditie (de naam zegt het al) gaat in op de conditie van de bomen in dit onderdeel van de hoofdbomenstructuur.

Door de diversiteit in stedenbouwkundige opzet in het stadsdeel zijn de bomen op verschillende manieren gebruikt. Zo is in het Plan Zuid van Berlage gebruik gemaakt van statige parklanen, waarin bomen in dubbele rijen in de middenberm zijn geplaatst. Er is in dit deel van het stadsdeel voldoende ruimte in het straatprofiel om zulke lanen te realiseren. Dit geeft een rijke uitstraling. De straten in de Pijp zijn daarentegen veelal te smal om een onderdeel te kunnen zijn van de hoofdbomenstructuur. Zichtbaar is dat hier in de loop van de tijd de opvattingen ten aanzien van (doorgaande) wegen is veranderd. In de Ferdinand Bol, de 2de van der Helstraat, de P.L. Takstraat en de van Woustraat is een verbreding van het profiel zichtbaar. Hierdoor ontstond op een bepaald moment meer ruimte in het straatprofiel voor bomen.

In dit hoofdstuk zijn ook de karakteristieke lanen van het stadsdeel beschreven. Dit zijn lanen die officieel geen onderdeel zijn van de hoofdbomenstructuur, maar wel erg belangrijk zijn door de bijzondere kwaliteit van de lijn. Deze karakteristieke lanen hebben zo'n bijzondere kwaliteit dat ze toch in dit document zijn opgenomen.

[definities]

Hoofd bomenstructuur Bomen langs waterlopen en wegen die samen een eenheid vormen. Ze behoren bij de stedenbouwkundige opzet en dragen bij aan de herkenbaarheid. De bomen zorgen voor samenhang en continuïteit en maken deel uit van een park, belangrijke verbindingslijn, laan of oever.

Schakelpark Bestaat uit een aaneenschakeling van verschillende openbare ruimten, waarin de lijn van de schakel van hogere orde is dan de schakels op zich.

Schakel: Opzichzelfstaande ruimte met een eigen identiteit. De schakels zijn een onderdeel van een structuur. Dit moet merkbaar zijn in de schakel.

Stadspark Openbare ruimte die naar binnen gekeerd is met een eigen identiteit.

Verbindingslijn Lijnstructuur die onderbroken wordt door open ruimten. De regel is dat de doorgaande lijn een hogere hiërarchische waarde heeft dan de tussen liggende open ruimten. Deze open ruimten mogen een eigen identiteit hebben maar moeten wel een eenheid vormen met de lijn.

Parklaan Straatprofiel waarin bomen in de midden berm en aan de buitenzijde van het profiel geplaatst zijn.

Bomenlaan Bomenrijen aan weerszijden van de weg, waarbij de kronen na 25-50 jaar elkaar raken.

Parkachtige oever Bomen langs het oeverprofiel staan niet in één rij, maar in een parkachtige setting. Ook de grootte en vorm van de bomen verschillen hier.

Oeverlaan/kade Bomenlaan waarbij de bomen het water begeleiden. Dit kan een enkele of meervoudige rij zijn.

Bomenstraat Bomenrijen aan eenzijde van het straatprofiel, waarbij de kronen na 25-50 jaar elkaar raken.

Karakteristieke lanen boomlanen of boomrijen die een zeer markante straat vormen, maar geen onderdeel uit maken van de hoofdstructuur, zoals hoofdwegen of belangrijke waterlopen.

[schakelpark]

Schakelpark: bestaat uit een aaneenschakeling van verschillende openbare ruimten, waarin de lijn van de schakel van hogere orde is dan de schakels op zich.

Schakel: opzichzelfstaande ruimte met een eigen identiteit. De schakels zijn een onderdeel van een structuur. Dit moet merkbaar zijn in de schakel.

Schinkeleilanden

Bomenstructuur

Alle onderdelen van de Schinkeleilanden bij elkaar zijn het uiteinde van de Groene Scheg vanaf de Nieuwe Meer de stad in.

De bomenstructuur op de Schinkeleilanden (oostzijde van de Schinkel) voldoet uitstekend omdat deze in de afrondende fase van aanleg is. De Schinkeleilanden worden met elkaar verbonden door middel van een perenlaan. Het Tenniseiland wordt omzoomd door Italiaanse populieren. Deze vormen de achterwand van het park.

Aan de westoever van de Schinkel staan veel populieren van ca. 40 jaar oud. Als massa voldoet dit bos uitstekend maar het is nagenoeg een monocultuur.

Op de begraafplaats van Huis te Vraag staat een variatie aan bomen met dito leeftijden. Ook dit wordt als waardevol ervaren.

Conditie

De bomen op het Park Schinkeleilanden zijn nog jong en zijn dus nog van een prima kwaliteit.

De populieren aan de westelijke Schinkeloever zijn, gezien de leeftijd en standplaats, ondertussen risicovol aan het worden. De kans op takbreuk neemt steeds verder toe.

Op Huis te Vraag zijn de bomen in uiterst goede conditie.

Advies zie pagina 41

[stadspark]

Stadspark: Openbare ruimte die naar binnen gekeerd is met een eigen identiteit.

1. Vondelpark

Bomenstructuur

De bomenstructuur in het Vondelpark voldoet. Enkele verfijningen daar gelaten. Die worden in de toekomst, zowel in renovatie als in beheer, uitgevoerd. Enkele zichtassen moeten hierbij weer hersteld worden. De parkwand wordt meer verdicht. De lanen en karakteristieke boomgroepen worden in ere hersteld.

Conditie

De bomen in het park worden niet oud. De hoge grondwaterstand is hier één van de oorzaken. Alleen op de hogere gebieden, waar de bomen voldoende drooglegging hebben en dus ook een grotere doorwortelbare ruimte hebben, kunnen de bomen oud worden. De bomen die van vochtige omstandigheden houden doen het uiteraard het beste in het park.

Advies zie pagina 42

2. Sarphatipark

Bomenstructuur

De monumentale kastanjerand rondom het park is in leeftijd en soort niet meer uniform. De zichtassen in het park zijn in redelijk tot goede staat. Het bomenplein is in matige staat.

Conditie

Net als in het Vondelpark staan de bomen in het midden van het park in te natte omstandigheden. De bomen aan de rand van het park kunnen de hoogste leeftijd halen. Op het bomenplein staan meerdere populieren die een leeftijd hebben waarbij regelmatig zware takken uitbreken.

Advies zie pagina 42

[verbindingslijnen]

Verbindingslijn: Lijnstructuur die onderbroken wordt door open ruimten. De regel is dat de doorgaande lijn een hogere hiërarchische waarde heeft dan de tussenliggende open ruimten. Deze open ruimten mogen een eigen identiteit hebben maar moeten wel een eenheid vormen met de lijn.

In het stadsdeel zijn 4 verbindingslijnen te herkennen.

1. Minerva lijn
2. Olympia lijn
3. Marathon lijn
- 4 Theophile de Bock lijn

1. Minerva lijn

Bomenstructuur

Langs de gevels staan piramidaal groeiende boomsoorten. Aan weerszijden van de grasstrook in het midden staan linden. De bestaande bomenstructuur functioneert goed.

Conditie

De verschillende soorten essen groeien slecht.

Advies zie pagina 44

2. Olympia lijn

Bomenstructuur

De bomenstructuur voldoet. Rond het Olympiaplein staan Italiaanse populieren afgewisseld met platanen. Aan de buitenzijde tussen de parkeervakken staan linden.

De grote en recent geplante iepen rond het Valeriusplein passen goed in het beeld. Direct rond het plein staan meidoorns.

Conditie

Groei van de platanen en de linden in de parkeerstroken rond het Olympiaplein is matig.

Vrijwel alle meidoorns rond het Valeriusplein zijn aangetast door de perenprachtkever en zijn in slechte conditie.

Advies zie pagina 45

3. Marathon lijn

Bomenstructuur

Oorspronkelijk stonden langs de Marathonweg majesteuze iepen. Deze zijn bijna allemaal vervangen door de kleiner blijvende linden. Deze passen ook goed bij dit profiel.

Conditie

De groei van de linden in de verharding is matig tot redelijk.

Advies zie pagina 45

4. Theophile de Bock lijn

Bomenstructuur

Tussen de Amstelveenseweg en Westlandsgracht staan Monumentaal iepen. Er zijn meerdere bomen vervallen, in de overgebleven doorgaande bomenstructuur zijn gaten gevallen. Ze vormen nu geen herkenbare structuur.

Conditie

De bomen ontwikkelen zich in het algemeen goed.

Advies zie pagina 45

[parklanen]

Parklaan: Straatprofiel waarin bomen in de midden berm en aan de buitenzijde van het profiel geplaatst zijn.

1. Apollolaan

Bomenstructuur

De boombeplanting functioneert hier in dit brede profiel bijna optimaal. Langs de gevels staan breed uitgroeiende platanen. In de middenstrook staan aan weerskanten van de rijweg een dubbele rij linden.

De linden met sterk doorhangende takken langs de rijweg leveren beheerproblemen op. Er moet veel worden gesnoeid, waardoor de kronen worden misvormd.

Conditie

Door de goede conditie van de ondergrond groeien de bomen goed.

2. Amstelveenseweg

Bomenstructuur

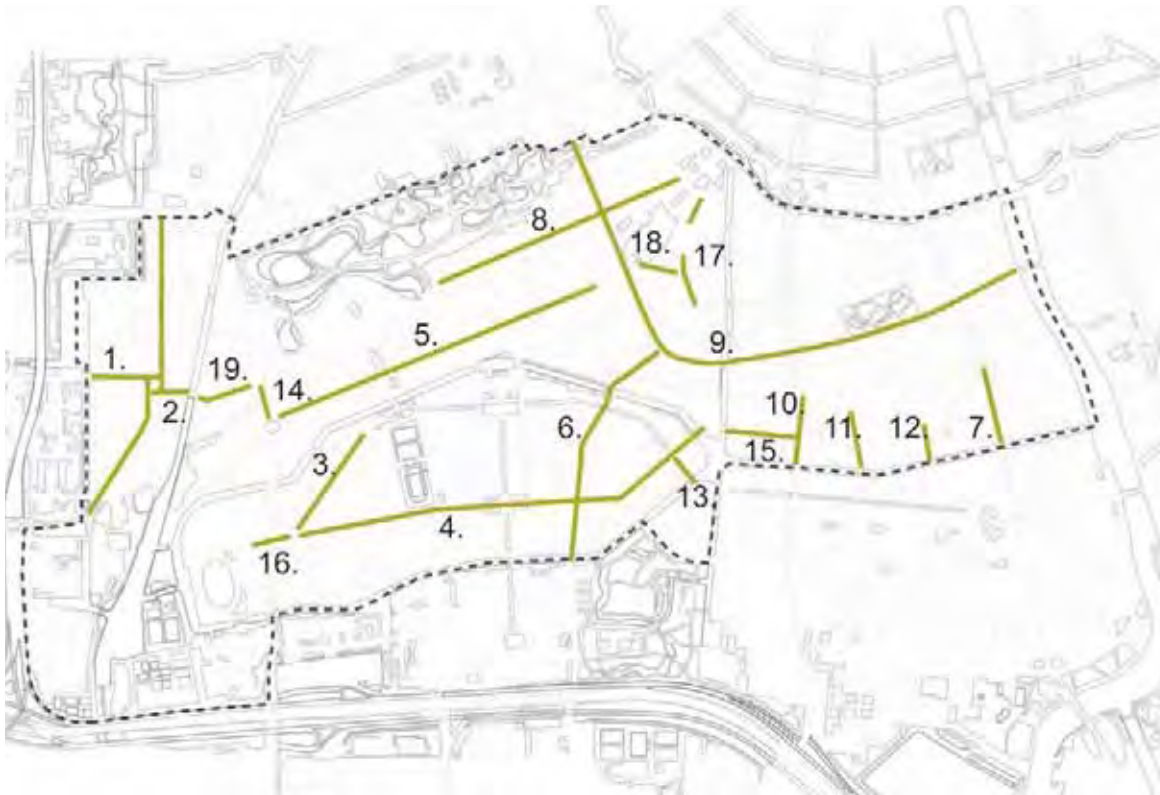
In het midden van het wegprofiel staat een rij platanen. Langs de gevels staan iepen. Iepen lenen zich hier door hun kroonvorm beter om hier te planten dan bijvoorbeeld platanen. De beplantingsopzet is hier goed.

Conditie

De bomen krijgen hier genoeg ruimte om zich goed te ontwikkelen.

Advies zie pagina 47

[bomenlanen]

Bomenlaan: Bomenrijen aan weerszijden van het straatprofiel, waarbij de kronen na 25-50 jaar elkaar raken.

1. Aalsmeerweg, Haarlemmerstraat en Heemstedestraat

Bomenstructuur

Zeer fraaie, aaneengesloten, uniforme beplanting met karakteristieke aanplant met Monumentaal iepen. De piramidale groei van deze bomen past uitstekend bij de hoge gevels.

Conditie

De bomen verkeren in een goede conditie.

2. Hoofddorpweg

Bomenstructuur

Aan weerszijden van het wegprofiel staan haagbeuken die breed uitgroeien. De bomen worden niet hoog en zijn minder geschikt om aan te planten langs de gevelijnen. De bomen worden regelmatig gesnoeid.

Conditie

De conditie van de bomen is goed, maar niet optimaal.

3. Olympiaweg

Bomenstructuur

Aan weerszijden van het wegprofiel staan verschillende soorten linden, afgewisseld met enkele oudere Hollandse iepen. Enkele jonge iepen zijn herplant.

Conditie

De bomen verkeren in een redelijke tot goede conditie.

4. Stadionweg

Bomenstructuur

Iepen en linden wisselen elkaar af in deze straat, het ontbreekt aan continuïteit en uniformiteit. Op enkele delen staan nog aangesloten rijen karakteristieke Hollandse iepen. Linden zijn overal tussendoor geplant en variëren sterk in leeftijd. Alleen tussen de Jasonstraat en Agamemnonstraat staat een uniforme rij linden.

Conditie

Tussen de Beethovenstraat en Diepenbrockstraat verkeren de bomen in een matig tot slechte conditie.

5. Corn. Krussemanstraat/De Lairessestraat

Bomenstructuur

Karakteristiek zijn hier de Monumentaal iepen. De leeftijd wisselt sterk. Enerzijds vallen iepen ten prooi aan iepziekte, anderzijds door herprofileringen. Bij de verschillende bus- en tramhaltes wordt de doorgaande bomenrij onderbroken.

Conditie

De bomen verkeren in een goede conditie.

6. Beethovenstraat/J.M. Coenenstraat.

Bomenstructuur

Tussen de Stadionkade en Stadionweg staan linden van ca. 20 jaar oud. Tussen de Stadionweg en het Roelof Hartplein wisselen linden en iepen elkaar af.

Op het deel bij de Gerrit van der Veenstraat staat nog een redelijk uniforme en aangesloten rij van Hollandse iepen. Door de onderlinge plantafstand van 8m en oude leeftijd is dit een van de fraaiste straatbeplantingen met Hollandse iepen van Amsterdam.

Conditie

De conditie van de bomen is over het algemeen redelijk tot goed. Alleen op het deel van de J.M. Coenenstraat groeien de linden matig.

7. Van Woustraat

Bomenstructuur

De structuur bestaat uit Monumentaal iepen welke sterk wisselen in leeftijd, de oudste exemplaren zijn ca. 45 jaar. Deze leeftijds diversiteit doet overigens geen afbreuk aan het totaalbeeld.

Conditie

De bomen verkeren in een goede conditie.

8. Willemsparkweg

Bomenstructuur

Een doorgaande, aaneengesloten redelijk uniforme beplanting van Monumentaal iepen karakteriseert de straat.

Conditie

De conditie van de bomen is over het algemeen goed.

9. Ring Oud-Zuid

Ceintuurbaan - Sarphatipark-Ceintuurbaan- Roelof Hartstraat - Van Baerlestraat

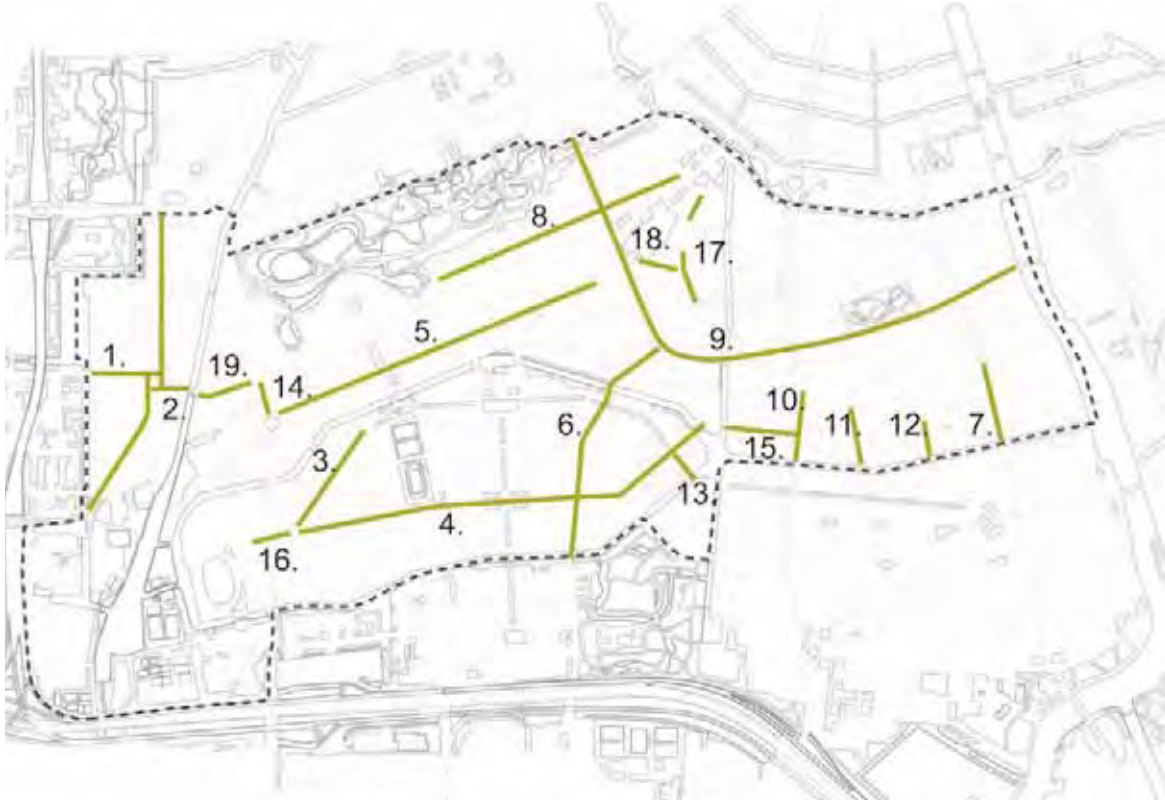
Bomenstructuur

Op deze bomenlijn wisselen fraaie en breed uitgegroeide platanen van de Ceintuurbaan en piramidaal groeiende Monumentaal iepen op het Roelof Hartplein en in de Van Baerlestraat, elkaar af.

Conditie

De groei van de bomen is in het algemeen goed met uitzondering van de Monumentaal iepen op het Roelof Hartplein. De bomen groeien matig.

[bomenlanen vervolg]

Bomenlaan: Bomenrijen aan weerszijden van het straatprofiel, waarbij de kronen na 25-50 jaar elkaar raken.

10. Ferdinand Bolstraat

Bomenstructuur

Aan de westzijde van de Ferdinand Bolstraat staan afwisselend iepen en platanen. Ter hoogte van het politiebureau staan ca. 60 jaar oude Hollandse iepen. Aan de oostzijde staan Hollandse iepen en jonge platanen. Bij herplant is kennelijk gekozen voor platanen.

Ter hoogte van Lizzy Ansinghstraat ontbreken bomen over een lengte 100 meter.

Aan de overzijde van het Cornelis Troostplein staat een rijtje bolacacia's die niet in het straatbeeld passen.

Op het gedeelte waar gewerkt wordt aan de NoordZuidlijn staan geen bomen.

Conditie

De bomen verkeren in een redelijke conditie.

11. 2e Van der Helststraat

Bomenstructuur

Op het deel vanaf de Jozef Israëlkade staan Monumentaal iepen. Op het deel tussen de Lutmastraat en Ceintuurbaan zijn bolacacia's in bakken geplant die in relatie met de bebouwing geen bijdrage leveren aan het straatbeeld.

Conditie

In het algemeen verkeren de bomen in een goede conditie. De levensduur en groei van de bolacacia's is beperkt tot maximaal twintig jaar.

12. P.L. Takstraat

Bomenstructuur

Aan weerszijden van het straatprofiel zijn het platanen geplant.

Conditie

De conditie van de platanen is hier redelijk.

13. Muzenplein

Bomenstructuur

Aan de zuidzijde staan drie fraai uitgegroeide linden. Aan de noordzijde bij de brug staan vier matig groeiende, jonge linden. Tussen de Apollolaan en de Churchillaan ontbreekt een doorgaande bomenstructuur.

Conditie

De linden aan de zuidzijde van het Muzenplein groeien matig.

14. Amstelveenseweg

Bomenstructuur

Daar waar de gevels verder vanaf de weg zijn geplaatst staan bomen geplant. Op de hoek met de Cornelis Krusemanstraat staan platanen. Op de kruising met de Zeilstraat staan aan één zijde iepen. Hetzelfde geldt voor de ruimte tussen de Sluisstraat en de Veerstraat. Alle bomen bij elkaar vormen geen eenheid.

Conditie

De platanen en de iepen op de hoek van de Zeilstraat zijn in goede conditie. De iepen tussen de Sluisstraat en de Veerstaat zijn in redelijke conditie.

15. Van Hilligaertstraat

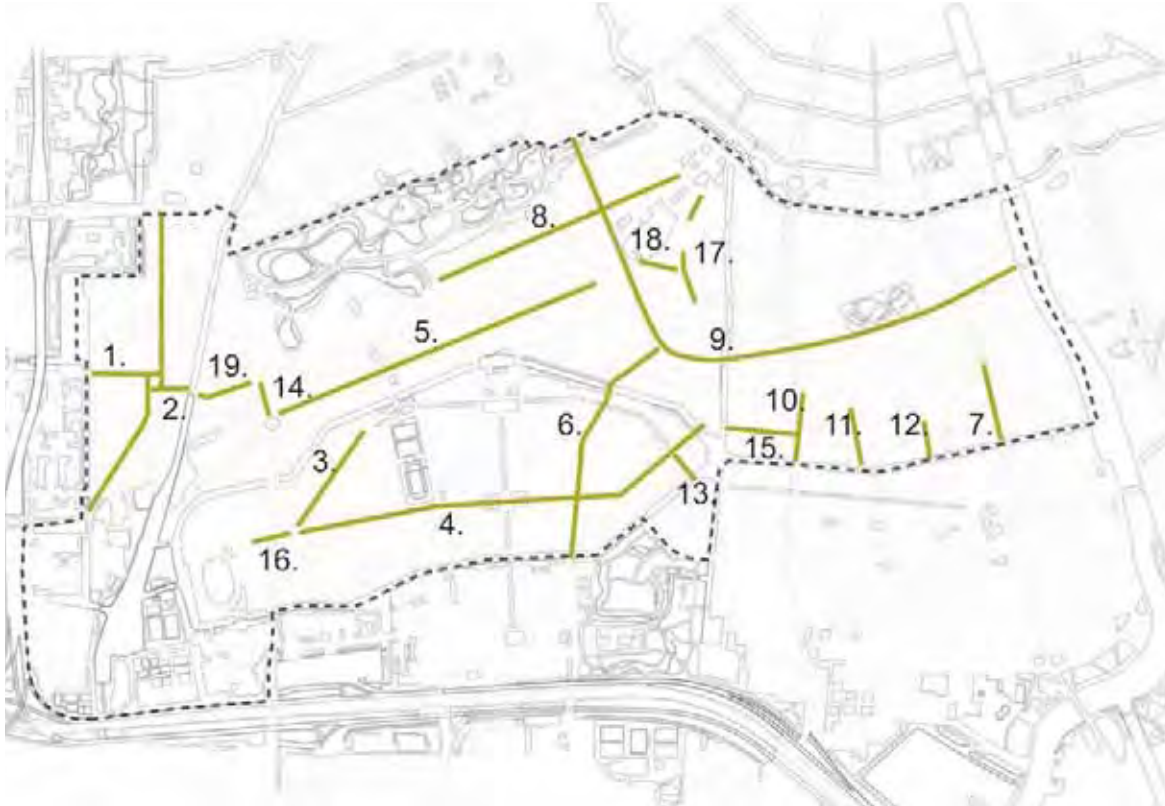
Bomenstructuur

Aan weerszijden van straat staan goed groeiende, jonge kastanjabomen. Deze paardekastanjes vormen op den duur een fraai beeld. Tussen de kastanjes staan nog zestien essen. Alle andere essen zijn inmiddels vervangen door paardekastanjes.

Conditie

De essen verkeren in een matig tot soms slechte conditie. De paardekastanjes groeien goed.

[bomenlanen vervolg]

Bomenlaan: Bomenrijen aan weerszijden van het straatprofiel, waarbij de kronen na 25-50 jaar elkaar raken.

16. Stadionplein

Bomenstructuur

Aan de noord- en westzijde zijn aan een zijde van het Stadionplein recent platanen geplant. Deze passen goed bij de ruimtelijke structuur. Op en rond het Stadionplein staan linden.

Conditie

De platanen groeien goed. De linden, met name aan de noordzijde van het plein verkeren in een matige tot soms slechte conditie.

17. Johannes Vermeerstraat

Bomenstructuur

Vanaf de Hobbemastraat zijn prachtige, roodbladige essen in een brede groenstrook geplant. Aansluitend staan er esdoorns diagonaal tussen de parkeervakken. Verder richting de Ruysdaelstraat, tussen de Ternierstraat en de Nicolaas Maesstraat zijn de esdoorns verwijderd.

Vanaf de Nicolaas Maesstraat tot aan de Hobbemakade zijn jonge linden geplant.

Door de afwisseling van boomsoorten, de slechte conditie van de esdoorns, het ontbreken van bomen en de aanplant van jonge linden is een zeer divers beeld ontstaan. Het ontbreekt aan eenheid.

Conditie

De conditie van de roodbladige essen in de brede groenstrook is goed. Van de esdoorns tussen de parkeervakken is de conditie slecht. De jonge, recent aangeplante linden groeien, met een scheutlengte van soms meer dan 50 cm, uitstekend.

18. Gabriël Metsustraat

Bomenstructuur

Vanaf het Museumplein tot aan de Nicolaas Maesstraat staan aan de westzijde langs de gevel oudere Koningslinden. Richting de Johannes Vermeerstraat zijn de bomen sterk gesnoeid (gekandelaberd). In de middenstrook staan jongere bomen. Aan de oostzijde bij het Amerikaanse consulaat staan geen bomen. Vanaf de Johannes Vermeerstraat, Ruysdaelstraat richting de Hobbemakade zijn jonge linden geplant.

Conditie

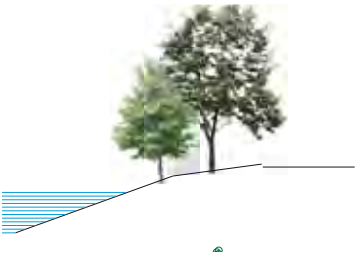
De linden langs de gevel aan de westzijde, de jongere bomen in de middenstrook en de sterk gesnoeide linden verkeren in een matige tot soms slechte conditie.

[Advies pagina 49-53](#)

[parkachtige oever]

Parkachtige oever: Bomen langs het oeverprofiel staan niet in één rij, maar staan in een parkachtige setting. Ook de grootte en vorm van de bomen verschillen hier.

1. Noorder Amstelkanaal en Amstelkanaal (noordzijde)

Pieter Lastmanskade – Jan van Gooyenkade – Reijnier Vinkeleskade –
Olympiakade - Mozartkade – Jozef Israelkade

Bomenstructuur

Hier staan dendrologisch waardevolle bomen in groepen of solitair. De boomgrootte varieert van 1e grootte, zoals iepen, populieren vleugelnoten tot kleinere bomen als haagbeuken en sierappels. Dit afwisselende beeld is kenmerkend voor deze parkachtige oevers. Er lijkt enige willekeur te worden toegepast van boomsoorten.

Conditie

De bomen groeien in het algemeen prima in deze groenstroken. Uitzondering zijn de essen in de verharding langs de Pieter Lastmanskade.

2. Zuider Amstelkanaal

Stadionkade en Bernard Zweerskade

Bomenstructuur

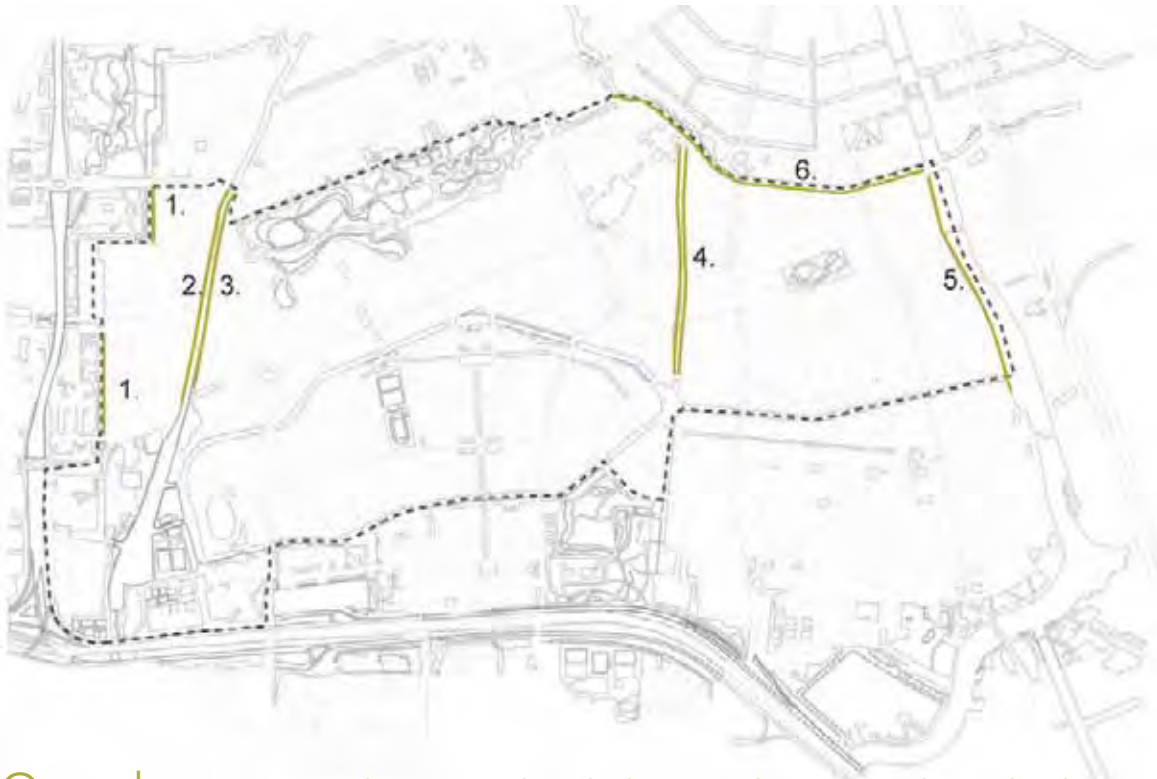
Ook hier staan interessante boomgroepen en –soorten in een brede groenstrook. Het is een zeer fraaie boomstructuur van een parkachtige oever. De bomenrij langs de rijweg van de Bernard Zweerskade bestaat uit een weinig voorkomende iepensoort ('Hoerholmiensis').

Conditie

De bomen verkeren in het algemeen in een goede conditie. De conditie van de bijzondere iepensoort, aan de Bernard Zweerskade laat op sommige plaatsen te wensen over. Dit is vermoedelijk veroorzaakt door activiteiten bij de bomen in het verleden.

Advies zie pagina 55

[oeverlanen]

Oeverlaan: Bomenlaan waarbij de bomen het water begeleiden. Dit kan een enkele of meervoudige laan zijn.

1. Warmondstraat en Westlandgracht

Bomenstructuur

De beplantingsopzet op het deel van de Warmondstraat wijkt sterk af van beplantingsopzet. Zoals gebruikelijk is op oeverlanen. Er staan aan weersijden van de rijweg jonge bomen, waarbij jonge amberbomen geplant zijn langs de gevel. Er vindt op termijn concurrentie plaats tussen de eiken in de grasstrook en de elzen in de parkeerstrook.

Op de Westlandgracht staan breed uitgroeiende platanen met in de oeverstrook clusters van grote of fraai bloeiende bomen.

Conditie

De conditie van alle bomen is goed.

2. Sloterkade

Bomenstructuur

Aan de Sloterkade (westzijde van de Schinkel) staan verschillende soorten iepen in verschillende leeftijdsklassen. Het is geen fraaie aaneengesloten bomenstructuur.

Conditie

Vooraf de bomen in de parkeervakken groeien matig tot slecht. Ook de jonge exemplaren. De oudere bomen richting het brughoofd ontwikkelen zich beter.

3. Schinkelkade

Bomenstructuur

Aan de Schinkelkade staan voornamelijk platanen. Het is geen continue lijn, omdat er nog oude iepen staan. Daarnaast zijn jonge platanen aangeplant en oude platanen herplant. Ook varieert de plantafstand tussen de bomen sterk.

Conditie

De oude platanen die herplant zijn, zijn ontdaan van alle zware takken. Het duurt zeker tien jaar voordat van sprake is van enige kroonontwikkeling. De bomen zijn door deze ingreep sterk in conditie achteruit gegaan.

De platanen richting het Surinameplein hebben een matige conditie.

4. Hobbemakade en Ruysdaelkade

Bomenstructuur

De iepenrijen aan weerszijden van de Boerenwetering voldoen qua bomenstructuur goed. Het beeld is echter zeer wisselend door toepassing van veel verschillende soorten iepen (klein, groot, breed en smal uitgroeiend).

Op het laatste deel, tussen de Roelof Hartstraat en de Stadionweg, wordt het profiel breder. Hier ontstaat een wat 'rommelig' beeld door een afwisseling van verschillende iepensoorten, Italiaanse populieren en bolesdoorns.

Conditie

De ontwikkeling van de iepen laat veel te wensen over. De oudere bomen groeien nog redelijk tot goed, maar de jongere exemplaren groeien matig tot slecht.

De oorzaak ligt in de sterk verdichte groeiplaatsen en de vermoedelijk ongeschikte bodem in combinatie met de hoge grondwaterstand.

De bolesdoorns groeien matig en zijn regelmatig beschadigd.

5. Amsteldijk

Bomenstructuur

Langs de Amstel staat een dubbele rij iepen. De bomen vormen een doorgaande rij tot het centrum van Amsterdam. Grote, ca. vijftig jaar oude exemplaren worden afgewisseld met jonge bomen. Er zijn tal van verschillende iepensoorten toegepast. Het beeld is zeer wisselend.

Conditie

De conditie van de meeste bomen laat zeer te wensen over. De bladkleur is afwijkend lichtgroen. De matige conditie is vermoedelijk veroorzaakt door activiteiten, zoals graafwerkzaamheden, in het verleden.

6. Stadhouderskade

Bomenstructuur

Oorspronkelijk stonden er iepen langs de Stadhouderskade. Successievelijk zijn deze vervangen door platanen. Op een klein deel staan nog restanten iepen. Soms is vanwege de beperkte ruimte een enkel rij geplant, maar meestal meerrijige.

Ter hoogte van de Hobbemakade staat een cluster van bijzondere jonge iepen. Soms worden jonge iepen herplant en soms platanen. Er wordt kennelijk verschillend omgegaan met herplant.

Conditie

De bomen ontwikkelen zich in het algemeen redelijk. De bomen direct langs de rijweg blijven achter in groei als gevolg van de beperkte groeiruimte en verkeersinvloeden.

Advies zie pagina 57

[bomenstraat]

Bomenstraat: Bomenrijen aan één zijde van het straatprofiel, waarbij de kronen na 25-50 jaar elkaar raken.

1. Koninginneweg

Bomenstructuur

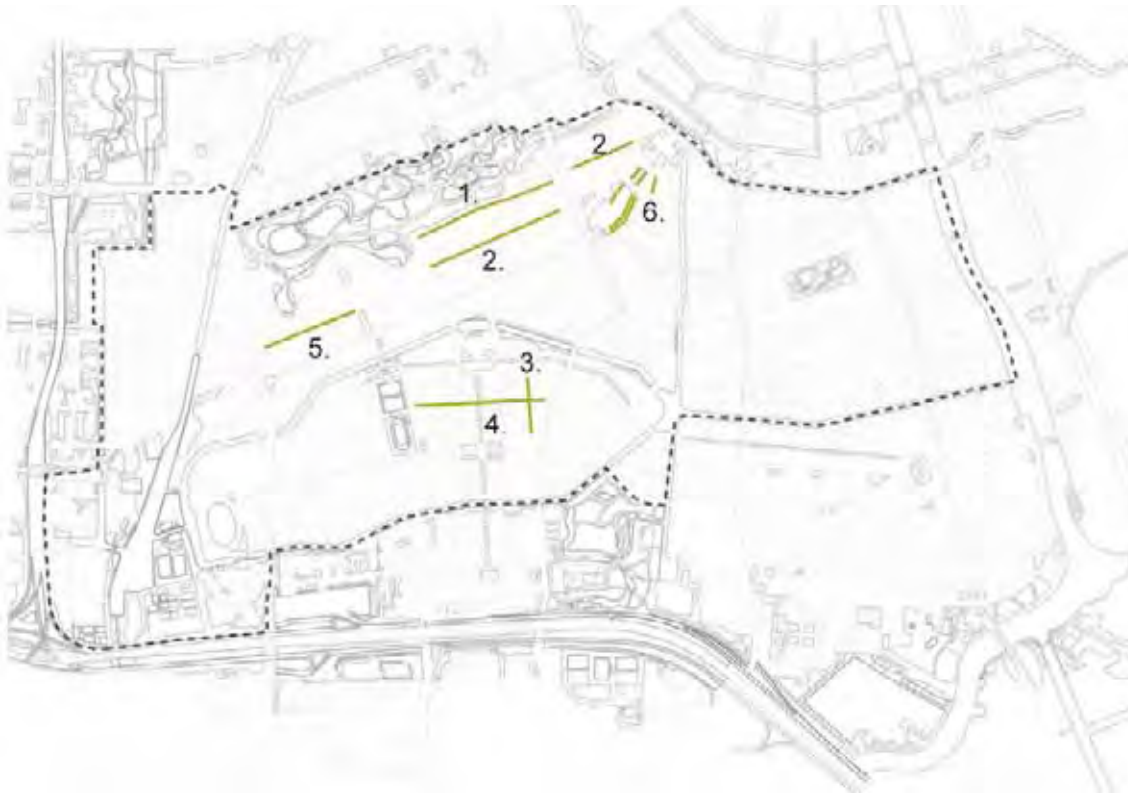
Aan één zijde van de weg staan opgaande, ca. tien jaar oude, piramidaal groeiende resistente iepen. Op sommige plaatsen groeien de kronen van de bomen in de beplanting van de particuliere tuinen. Op lange termijn zullen de bomen hier boven uit steken, waardoor een uniform straatbeeld ontstaat.

Conditie

De conditie van de bomen is uitstekend. De bomen hebben bij aanplant ruim 25m³ bomenzand per boom meegekregen.

Advies zie pagina 59

[karakteristieke lanen]

Karakteristieke lanen: Boomlanen of boomrijen die een zeer markante straat vormen, maar geen onderdeel uitmaken van de hoofd bomenstructuur.

1. Van Eeghenstraat

Bomenstructuur

De bestaat uit aan weerszijde uit een ander soort iep, de Monumentaal iep. Deze zeer karakteristieke piramidale boomvorm past uitstekend bij dit profiel met hoge gevels. Af en toe vallen er iepen ten prooi aan de iepziekte, waardoor het beeld niet uniform is, maar dit is echter niet storend in het karakteristieke van het straatbeeld.

Conditie

De conditie van de iepen in de Van Eeghenstraat zijn in het algemeen goed.

2. Jan Luijkenstraat en Van Breestraat

Bomenstructuur

Aan weerszijde van de weg staan valse acacia's met opvallend kromme stammen. De bomen met opvallende transparante kronen passen uitstekend in de straatprofiel en in afstemming met de stedenbouwkundige opzet. Op verschillende plaatsen is een andere boomsoorten herplant, zoals valse Christusdoorn.

Conditie

De conditie van de oude bomen wisselt sterk. Er staan enkele nagenoeg dode bomen in straat. De bomen veroorzaken ernstige wortelopdruk. De bomen beschikken over onvoldoende groeiruimte.

3. Albrecht Durerstraat

Bomenstructuur

Aan één zijde van het straatprofiel staan fraai uitgegroeide Japanse notenbomen. Het beeld is zeer variabel, omdat het hier zaailingen betreft die genetisch allemaal iets afwijken van elkaar.

Conditie

De notenbomen verkeren in een redelijk tot goede conditie.

4. Gerrit van der Veenstraat

Bomenstructuur

Hier staan de bekende opgaande Monumentaal iepen. Het zijn bomen die prima passen in het profiel met hoog opgaande gevels. Het beeld is zeer variabel door uitval van iepziekte. Hele delen van de straat zijn inmiddels herplant met dezelfde iepensoort.

Conditie

Met uitzondering van het eerste deel, bij het Olympiaplein, verkeren de bomen in een goed conditie. Bij het Olympiaplein staan aan de zuidzijde van de Gerrit van der Veen een aantal minder vitale bomen.

5. Lomanstraat

Bomenstructuur

De Lomanstraat wordt gekarakteriseerd als de mooiste bomenlaan van Oud-Zuid. De Valse Christusdoornen groeien enigszins diagonaal in de straat.

Conditie

De ontwikkeling van de 80 jaar oude platanen is prima. Tien jaar geleden hebben de bomen extra groeiruimte gekregen.

6. Museumplein

Bomenstructuur

De dubbele rij linden op het zuidelijke deel van het Museumplein zijn beeldbepalend. De platanen voor het Rijksmuseum die na de herinrichting acht jaar geleden als dakplataan zijn gesnoeid geven het leemveld een eigen identiteit.

Conditie

De linden ontwikkelen zich over het algemeen goed. Verdichting als gevolg van het intensief betreden van de bodem belemmert de groei van de bomen. De platanen verkeren in een matig tot soms slechte conditie. Na elke snoei-ingreep groeien er weer nieuwe scheuten, maar de groei blijft achter bij wat verwacht mag worden bij deze bomen. De groeiomstandigheden zijn ondergronds erbarmelijk slecht; de bomen groeien in sterk verdicht bodem als gevolg van zwaar verkeer.

Advies zie pagina 61

3 GEWENSTE SITUATIE

Inleiding

Bij de stedenbouwkundige structuur van Stadsdeel Oud-Zuid neemt de boom een prominente plaats in. Het zijn herkenningpunten, geleidingselementen voor de architectuur, oriëntatiepunten. Op vele plekken begeleidt de hoofd bomenstructuur de hoofdwegenstructuur en de hoofd waterwegen. Om tussen de infrastructuur, de stedenbouw, de architectuur en het grotere geheel van het stadsdeel een eenheid te krijgen is in dit hoofdstuk advies opgesteld hoe er met de hoofd bomenstructuur dient om te gaan in de toekomst.

De gewenste situatie is tot stand gekomen door de invalshoek te houden op de bomenhoofdstructuur, in samenhang met de stedenbouwkundige structuur en de begeleidende rol van bomen bij infrastructuur.

De conditie waaronder deze bomen in de structuur staan wordt meegenomen. De ondergrond en de ruimte van het wegprofiel moet dit wel toelaten.

Het advies per straat geeft richtlijnen voor het beheerplan en “Buiten: Gewoon Goed 2.0.” In de analyse is gekeken naar de structuur waarin de boom in de vlak of lijn staat en de conditie waarin de bomen verkeren. Dit advies komt voort uit de uitgangspunten die voor de hoofd bomenstructuur gelden.

Het advies in dit hoofdstuk zal niet specifiek ingaan op boomsoorten. In het hoofdstuk 4 Boomkeuze zullen per profiel voorkeurssoorten worden aangegeven.

Principes

In dit hoofdstuk zal het advies gaan over het toepassen van drie hoofd principes. Deze zullen de hoofdboomstructuur zo sterk mogelijk te maken.

Behouden/Versterken.

Hierbij gaat het om het behouden van de historische boomstructuur, in ruimtelijke en conditionele zin. Deze moeten versterkt worden, hiervoor kan per straat een ander vervangings/ verjongings uitgangspunt gelden, maar de boomsoort en boomstructuur moet gehandhaafd blijven.

Herplanten

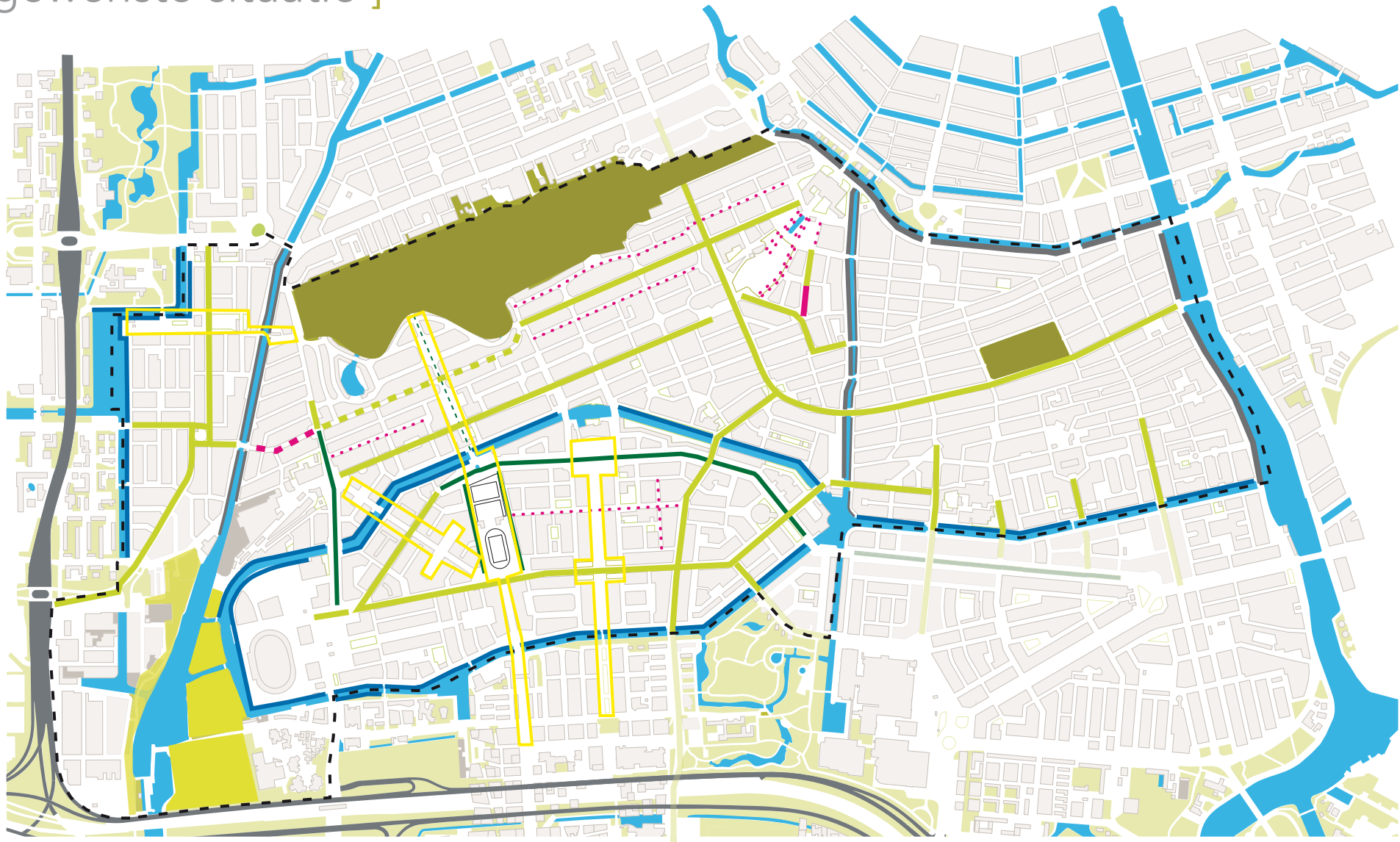
Dit geldt voor lijnen waar de ruimtelijke structuur van de bomen goed is alleen de boomsoort niet. Hierbij speelt vooral de conditie van de bomen een belangrijke rol. Sommige boomsoorten zijn bijvoorbeeld niet bestand tegen de verharde omgeving of hoge grondwaterstanden.

Vervangen/Kappen

Dit is de laatste maar heftigste ingreep om de boomstructuur te versterken. In deze gevallen zijn zowel de ruimtelijke als de conditionele voorwaarden slecht.

[gewenste situatie]

Legenda Bomenstructuurplan GEWENSTE SITUATIE

	Stadspark		Parklaan		Oeverlaan		Gewenste bomenlanen
	Schakelpark		Bomenlaan		Karakteristieke laan		Gewenste bomenstraat
	Verbindingslijn		Parkachtige oever		Bomenstraat		Stadsdeelgrens

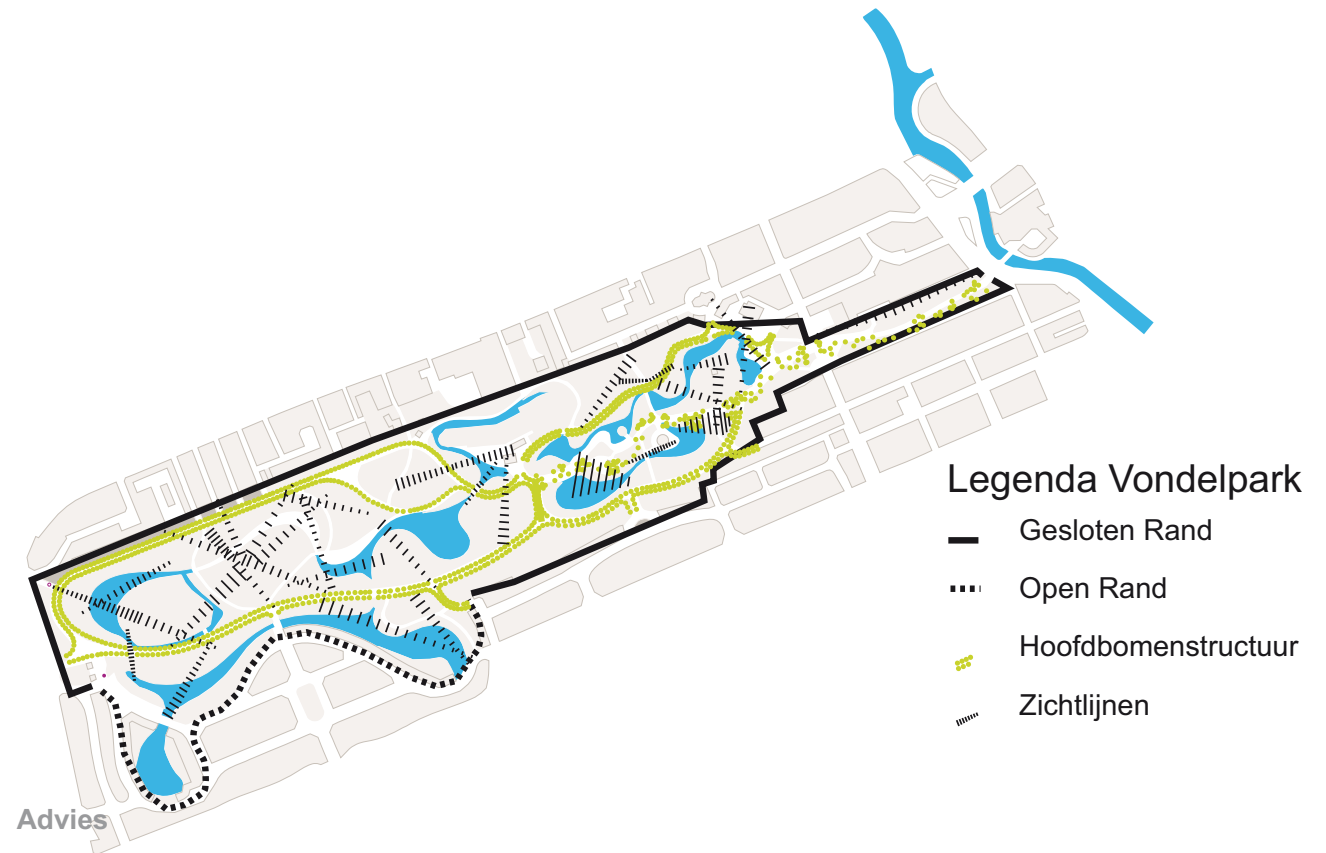
gewenst [schakelpark]

Schinkeleilanden

Advies

- De nieuwe situatie op de Schinkeleilanden moet behouden blijven. De westelijke Schinkeloever moet in de toekomst worden versterkt door de populieren grotendeels te vervangen door een gevarieerd en ecologisch waardevol bomenbestand gebaseerd op de bodemgesteldheid. Het gevarieerde bomenbestand op de begraafplaats 'Huis te Vraag' moet worden behouden.

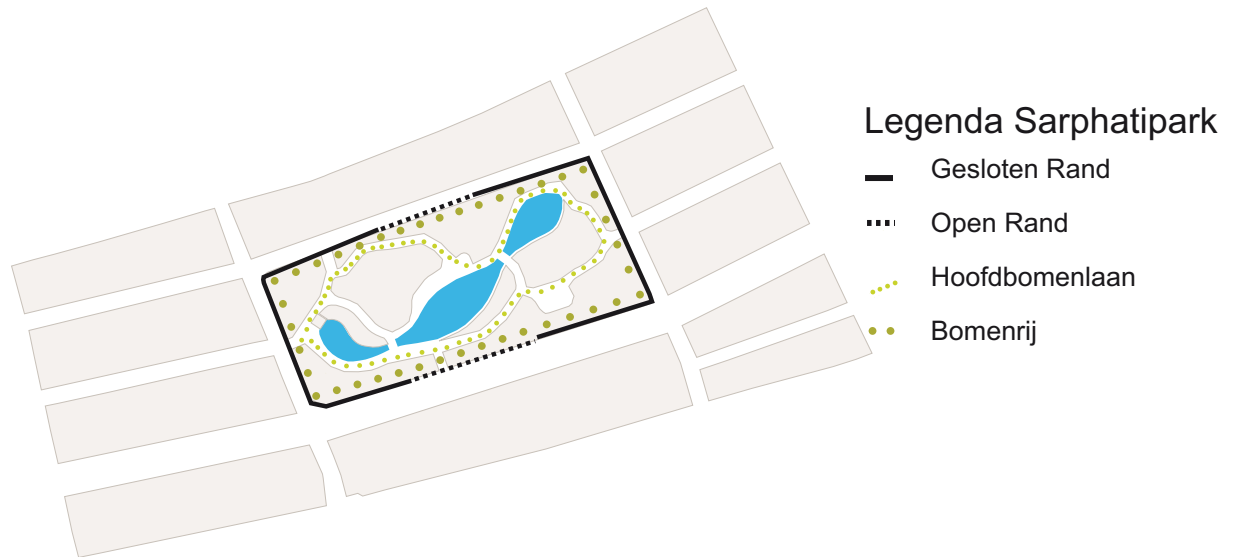

- Tijdens de renovatie is al begonnen met het funderen van karakteristieke toekomstige bomen. Hier moet in de toekomst verder mee worden gegaan. Om de monumentale zichtassen weer te herstellen moeten verscheidende bomen niet worden vervangen nadat deze (op natuurlijke wijze) vervallen zijn. De parkrand tussen de stad en het park moet versterkt worden door middel van een bomengrid van gefundeerde toekomstige bomen.
- De bomen in de lanen van het park moeten zoveel mogelijk uniform van soort en leeftijd zijn. Uiteraard geldt per deel van een laan, een eigen soort.

gewenst [stadspark]

Sarphatipark

Advies

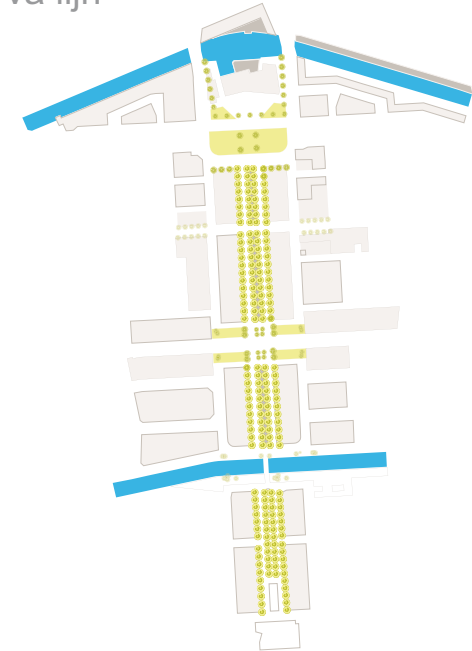
- De kastanjerand rondom het park moet weer versterkt worden waarbij geprobeerd moet worden deze uniform te maken. De zichtassen moeten behouden blijven. Het bomenplein moet, door middel van uitsterf beleid, worden verbeterd, zowel ruimtelijk als in soort.

gewenste [verbindingslijnen]

1. Minverva lijn

Advies

- De opgaande boomtypen (iepen) bij herplant vervangen door resistente opgaande soorten.
- Alle essen moeten worden vervangen door opgaande iepen.

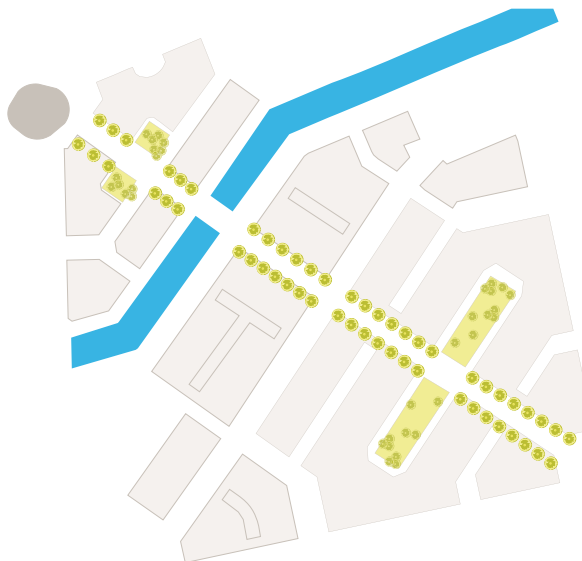
2. Olympia lijn

Advies

- Groeiplaatsverbeterende maatregelen bij de linden en platanen.
- De meidoorns rond het Valeriusplein kappen en vervangen. Hier geen meidoorns herplanten.
- Bomen van de 2e grootte toepassen.

3. Marathon lijn

Advies

- Bij herinrichting van de straat de groeiplaatsen van de bomen optimaliseren. Door middel van grotere plantvakken.

4. Theophile de Bock lijn

Advies

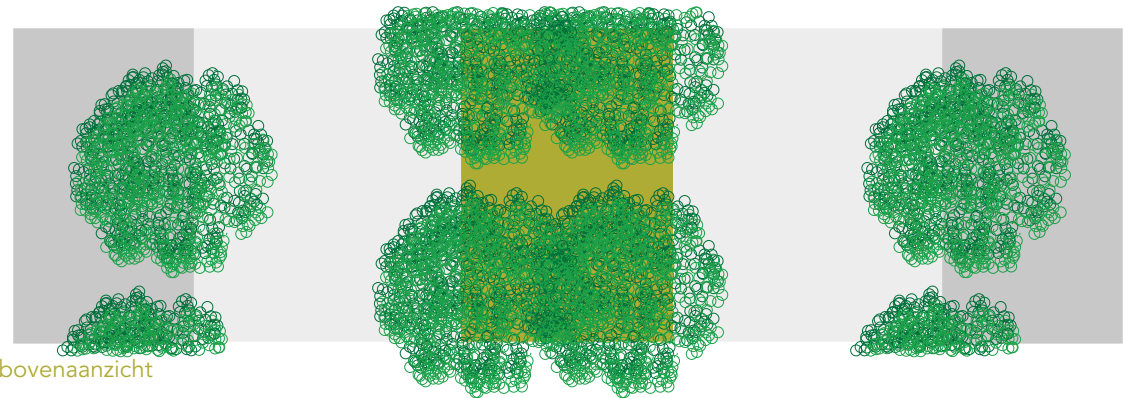
- Tussen de Sloterkade en de Haarlemmermeerstraat moet de structuur verstrekt worden door aanplant van piramidaal groeiende iepen.
- Voorgesteld wordt om de bestaande vatbare soorten successievelijk te vervangen door de resistente, opgaande iep, Ulmus 'Columella'

gewenste [parklaan]

doorsneden

bovenaanzicht

1. Apollolaan

Advies

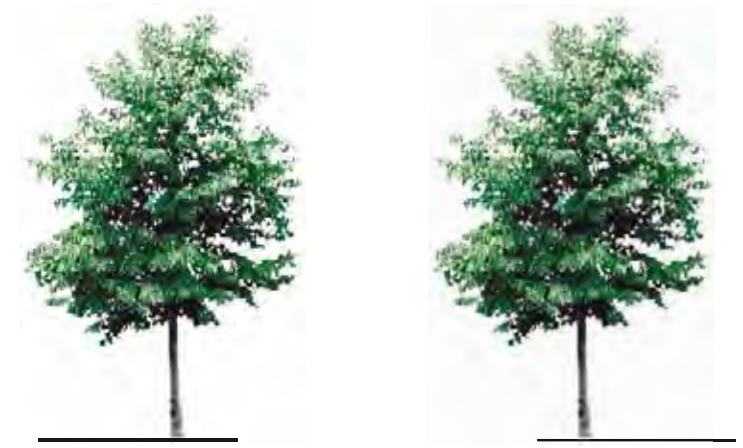
- Bij herplant aan de binnenzijde langs de grasstrook de hangende linden blijven herplanten.
- Langs de rijweg meer opgaande linden (Koningslinden) aanplanten.

2. Amstelveenseweg

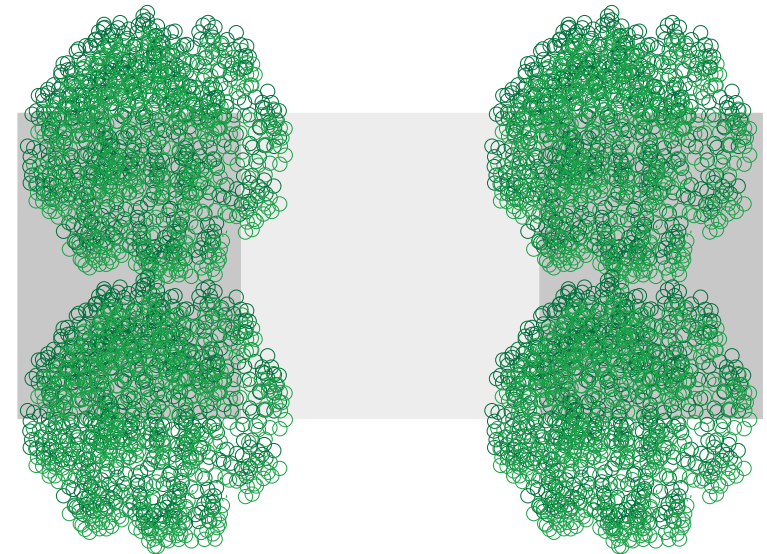
Advies

- Bij herplant van iepen langs de gevels één iepensoort toepassen.

gewenste [bomenlaan]

doorsneden

bovenaanzicht

1. Aalsmeerweg, Haarlemmerstraat en Heemstedestraat

Advies

- Ondanks de gevoeligheid voor iepziekte van deze soort iep blijven herplanten.

2. Hoofddorppweg

Advies

- Bij een verder achteruitgang in conditie en een grootschalige herprofilering van de straat overwegen de haagbeuken te vervangen door een meer opgaande, piramidaal groeiende soort of door een soort met een meer transparante kroon.

3. Olympiaweg

Advies

- De inrichten als straat met lindenvoor het nastreven van een uniform eindbeeld.
- De pas geplante jonge iepen verwijderen en vervangen door linden.
- Lindensoorten toepassen die minder luisgevoelig zijn.

4. Stadionweg

Advies

- Tussen de Jasonstraat en Agamemnonstraat de linden handhaven en herplanten.
- Bij uitval en herplant alleen iepen van één soort op Stadionweg toepassen.

5. Cornelis Krussemanstraat/ De Lairessestraat

Advies

- Bij herprofileringen streven naar herstel van de doorgaande bomenlijn. Met name bij de bus- en tramhaltes.

6. Beethovenstraat / J.M. Coenenstraat.

Advies

- Sterke verbetering van de groeiomstandigheden van 20 jaar oude linden.
- De ondergrondse groeiruimte moet sterk worden verbeterd.
- Het wisselende beeld van oude en jonge en linden/iepen vraagt om een herstelplan op maat voor deze straat, waarbij keuze kan zijn, één soort (linde of iep), maar wel volgens een vast stramien.

7. Van Woustraat

Advies

- Deze soort niet meer herplanten, maar vervangen door de resistente opgaande Ulmus 'Columella'. Dit sluit aan bij het bomenbeleid van stadsdeel Zuideramstel.

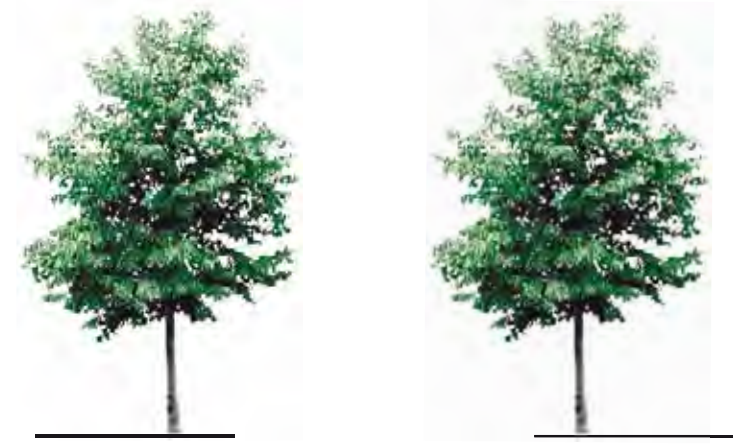
8. Willemsparkweg

Advies

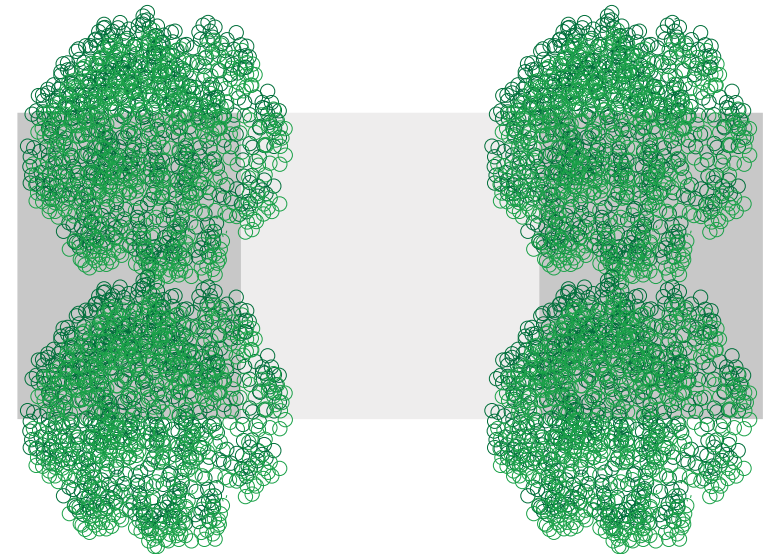
- Bij herplant deze soort, ondanks de gevoeligheid voor iepziekte blijven herplanten.

gewenste [bomenlaan]

doorsneden

bovenaanzicht

9. Ring Oud-Zuid

Ceintuurbaan - Sarphatipark - Ceintuurbaan - Roelof Hartstraat - van Baerlestraat

Advies

- Op het deel Ceintuurbaan platanen blijven herplanten. Voor de rest van deze bomenlijn geldt het advies de karakteristieke Monumentaal iep blijven planten. Dit sluit aan bij de overgang naar stadsdeel OudWest.

10. Ferdinand Bolstraat

Advies

- De plataan is gezien de korte afstand tot de gevels minder geschikt. Bij herplant inzetten op meer geschikte en resistente iepensoorten. Een op maat gemaakt herstel- en vervangingsplan is voor de Ferdinand Bolstraat nodig.
- Bij herinrichting van de Ferdinand Bolstraat de kleine bolacacia's vervangen door één of meer bomen van de 1e grootte.
- Bij de herinrichting van het gedeelte waar nu gewerkt wordt voor de Noord Zuidlijn, moet een bomenplan worden opgesteld. Het advies is om hier resistente iepen aan te planten.

11. 2e Van der Helststraat

Advies

- Bij herplant van Monumentaal iep overgaan op aanplant van het resistente type Ulmus 'Columella'. Het advies is om deze boomsoort in de gehele 2e Van der Helststraat doorvoeren.
- Bij herinrichting van de straat de bolacacia's vervangen door iepen Ulmus 'Columella'.

12. P.L. Takstraat

Advies

- Aandacht besteden aan het verbeteren en vergroten van de groeiplaats omstandigheden.

13. Muzenplein

Advies

- Er moet onderzoek worden gedaan naar of er een doorgaande bomenlijn gerealiseerd kan worden tussen de Apollolaan en de Churchilllaan.
- De groeiplaats omstandigheden voor de vier linden bij de brug moet sterk worden verbeterd.

14. Amstelveenseweg

Advies

- Door het planten van iets breder groeiende iepen op alle kruisingen met de Amstelveenseweg kan uiteindelijk het idee gecreëerd worden van een doorlopende bomenlaan zonder dat het profiel ernstig gewijzigd moet worden.

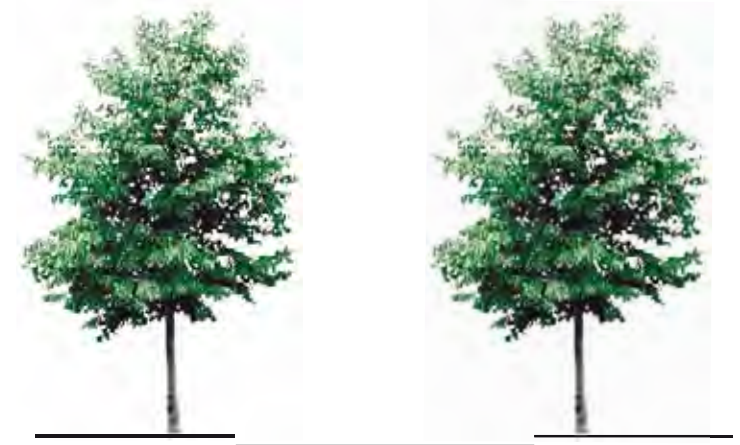
15. Van Hilligaertstraat

Advies

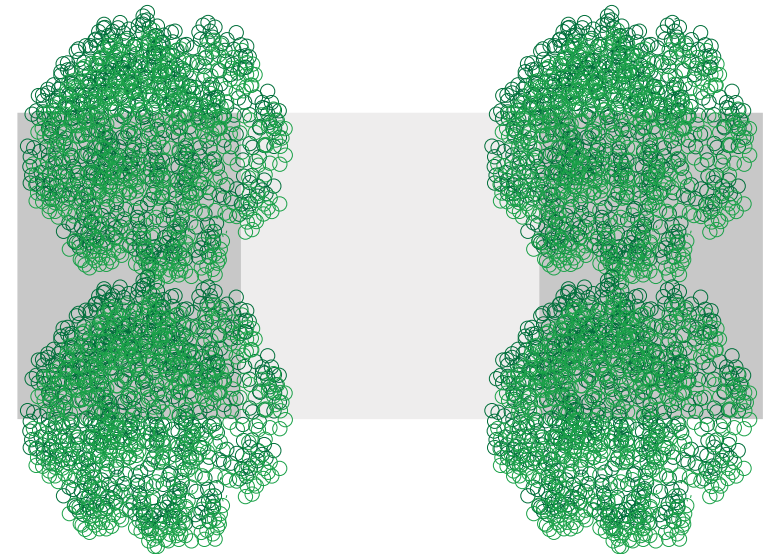
- De essen vervangen door kastanjes.

gewenste [bomenlaan]

doorsneden

bovenaanzicht

16. Stadionplein

Advies

- Bij de linden zijn groeiplaatsverbeterende maatregelen noodzakelijk om de groei te verbeteren.

17. Johannes Vermeerstraat

Advies

- Esdoorns en essen zijn boomsoorten die om uiteenlopende redenen minder goed bruikbaar zijn in de verharding. De keuze van roodbladige essen in de groenstrook in deze omgeving ligt in deze stedenbouwkundige context minder voor de hand. Het zou vanuit dit perspectief wenselijk zijn om de bomen te vervangen door linden, maar omdat de bomen nog niet zo lang geleden zijn geplant en goed groeien wordt geadviseerd deze bomen te laten staan.
- Vanuit uniformiteit, herkenbaarheid en in relatie tot de omgeving (bebouwing) is het wenselijk om te kiezen voor één boomsoort. Omdat in het zuidelijk deel van de Johannes Vermeerstraat jonge Koningslinden zijn geplant is het advies om de bestaande esdoorns te vervangen door linden. De voorkeur gaat uit 'niet luisgevoeligelike' linden in verband met het parkeren. Dit geldt ook voor de plaats waar nu geen bomen staan.

18. Gabriël Metsustraat

Advies

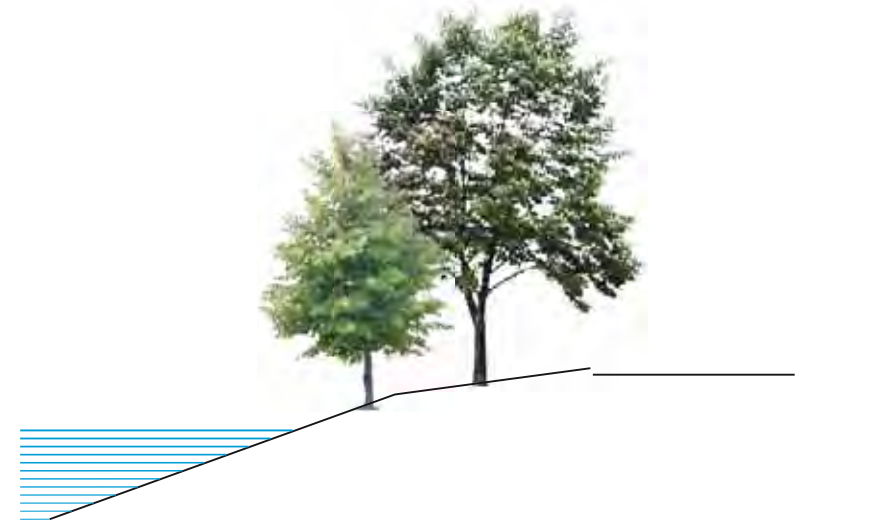
- De conditie van jonge bomen in de middenstrook verbeteren door de groeiplaatsomstandigheden te optimaliseren. Het plantgat moet ondergronds worden vergroot en het bestaande zandpakket moet worden uitgewisseld voor speciaal bomenzand. De oudere en slecht groeiende linden worden vervangen. Dit geldt ook voor de sterk gesnoeide linden.

19. Zeilstraat

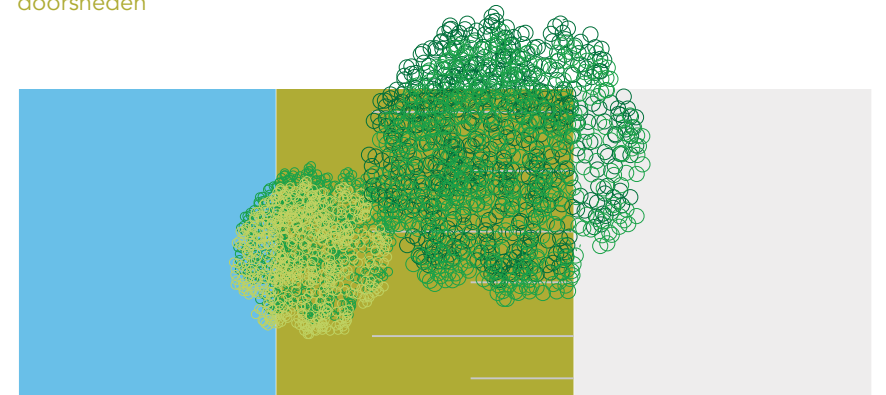
Advies

Aan een zijde nieuwe bomen aanplanten. De bomenrij, zoals geplant in de Koninginneweg, doorzetten in de Zeilstraat. Voorgesteld wordt om hier opgaande iepen (Ulmus 'Columella') te planten.

gewenste [parkachtige oever]

doorsneden

bovenaanzicht

1. Noorder Amstelkanaal en Amstelkanaal (noordzijde)

Pieter Lastmanskade – Jan van Gooyenkade – Reijnier Vinkeleskade –
Olympiakade - Mozartkade – Jozef Israelkade

Advies

- De essen op de Pieter Lastmanskade vervangen.
- Op basis van een inventarisatie van de juiste boomsoort langs het kanaal een aanplantprogramma opstellen van soorten die nog ontbreken of oorspronkelijk zijn toegepast.

2. Zuider Amstelkanaal

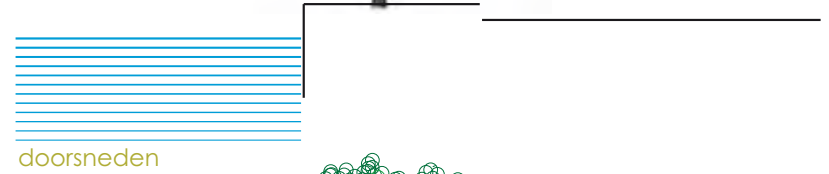
Stadionkade en Bernard Zweerskade

Advies

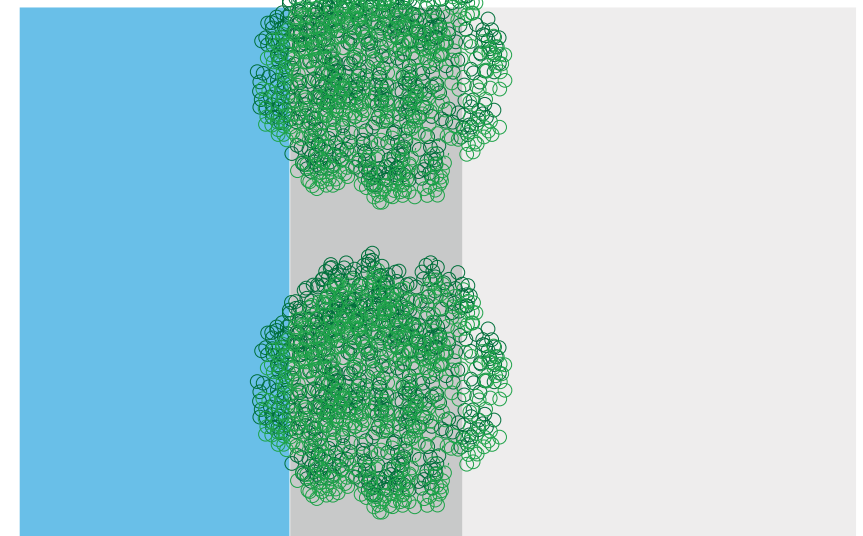
- Het inventariseren van de bestaande boomsoorten en het opstellen van een aanplant- en of vervangingsprogramma. Dit garandeert dat bijzondere en karakteristieke boomsoorten worden herplant.

gewenste [oeeverlaan]

doorsneden

bovenaanzicht

1. Warmondstraat en Westlandgracht

Advies

- Op het deel van Warmondstraat lijkt de beplantingsopzet op toeval te berusten zonder dat rekening gehouden is met de oorspronkelijke beplantingsopzet en keuze van boomsoorten. Er moet een beplantinsplan voor dit deel worden opgesteld.

2. Sloterkade

Advies

- Bij herinrichting van dit gebied de slechte en matig groeiende iepen vervangen door nieuwe, resistente iepen van dezelfde soort. De groeiplaats zo inrichten dat boomwortels zich goed kunnen ontwikkelen.

3. Schinkelkade

Advies

- Nieuwe inrichtingsvoorstellen moeten gericht zijn op gelijke plantafstanden.
- De groeiplaats van de matig groeiende platanen aan de noordkant moet sterk worden verbeterd door gronduitwisseling. Overwogen kan worden bij reconstructie van de weg de platanen te vervangen.

4. Hobbemakade en Ruysdaelkade

Advies

- In het vervolg een iepensoort toepassen en de groeiplaats bij herplant optimaal inrichten en de minimale groeivoorwaarden meegeven.
- De bolesdoorns vallen qua grootte weg in dit brede profiel. Voorgesteld wordt deze te vervangen en te herplanten met boomsoorten van de 1e grootte op plaatsen waar voldoende groeiruimte is om de boombeplanting aan deze zijde te continueren.

5. Amsteldijk

Advies

- Voor de Amsteldijk moet een iepensoort worden aangeplant, zodat op termijn een meer uniform beeld ontstaat. Hierover moet afstemming plaatsvinden met aangrenzende stadsdelen. Bij herplant moet de groeiomstandigheden sterk worden verbeterd.

6. Stadhouderskade

Advies

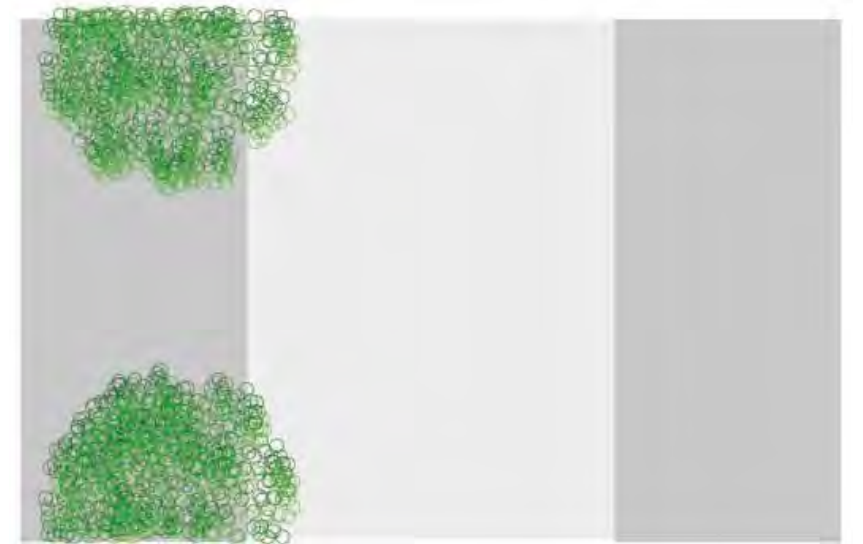
- Langs de Stadhouderskade alleen nog herplant van platanen. Jonge recent geplant iepen verplanten en vervangen door platanen.
- Bij herinrichtingen groeiruimte voor platanen, vooral langs de weg, sterk verbeteren.

gewenste [bomenstraat]

doorsneden

bovenaanzicht

Koninginneweg

Advies

De boomsoort op de Koninginneweg is uitstekend voor op deze plek, deze boomsoort moet worden gehandhaaft.

gewenste [karakteristieke lanen]

1. Van Eeghenstraat

Advies

- In de Van Eeghenstraat staat de iepsoort die gevoelig is voor de iepziekte, ondanks dit is het advies deze iepsoort te blijven herplanten.

2. Jan Luijkenstraat en Van Breestraat

Advies

- Inzetten op het verwijderen van de jonge aanplant, herplanten en alsnog vervangen door valse acacia's om het karakteristiek straatbeeld te handhaven.
- De ondergrondse groeiplaatsen zo inrichten dat wortelopdruk tot het verleden behoort.

3. Albrecht Durerstraat

Advies

- Bij herplant Japanse notenbomen blijven toepassen.

4. Gerrit van der Veenstraat

Advies

- Deze belangrijke straat blijven beplanten met deze iepensoort om het karakteristieke straat beeld voor Oud-Zuid te handhaven.
- De slechte bomen ter hoogte van het Olympiaplein in fases vervangen. Bij herinrichting moeten deze bomen in één keer vervangen.

5. Lomanstraat

Advies

- Dit is de mooiste boomstraat van Amsterdam deze straat moet gekoesterd worden.

6. Museumplein

Advies

- De zuurstofvoorziening bij de linden moet worden geoptimaliseerd.
- Bij de platanen is onderzoek nodig wat de levensverwachting van de bomen is en welke maatregelen noodzakelijk zijn om de groei van de bomen te verbeteren.
- Mogelijk kan er gronduitwisseling plaatsvinden.

4 BOOMKEUZE

[algemene uitgangspunten]

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten beschreven voor de keuze van boomsoorten in de hoofd bomenstructuur. Allereerst worden de algemene uitgangspunten beschreven. Daarna wordt er per onderdeel van de hoofdbomenstructuur de voorkeurstypen beschreven in specifieke uitgangspunten.

Bij de inrichting van een groeiplaats voor bomen in de Hoofdbomenstructuur worden voor de groeiplaats de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Bomen van de 1e grootte krijgen bij nieuwe aanleg minimaal 25m³ doorwortelbare ruimte. Afhankelijk van de beschikbare ondergrondse ruimte wordt gestreefd naar 40m³ groeiruimte per boom.
- In een sterk verdichte omgeving, zoals op groeiplaatsen tussen parkeervakken worden extra voorzieningen toegepast om de groeikansen sterk te verbeteren.
- In verhardingen wordt standaard een bomenzandmengsel toegepast
- Boomwortelzone, zoals doorgaande boomstroken, wordt zoveel mogelijk gescheiden van kabels en leidingen

Uitgangspunten voor de doorwortelbare ruimte en aanplantgrootte (in centimeters omtrek op 1 meter stamhoogte) voor bomen in verhardingen

Herplant (bestaande situaties)	Nieuwe aanleg
Minimaal 10 - 25 m ³ bomenzand	Minimaal 10 - 40m ³ bomenzand
Minimaal 30 - 50 cm omtrek	Minimaal 30 – 50 cm omtrek

Ruimtelijk

1^e grootte.

Voor de hoofdbomenstructuur wordt uitgegaan van grote bomen. Bomen die een hoogte kunnen bereiken van minimaal 12 meter. In hoofdzaak gaat het om bomen met een ronde of ovale kroonvorm, zoals iep, linde en valse acacia.

Bij smallere profielen worden meer opgaande of piramidiaal groeiende soorten toegepast, zoals de Italiaanse populier en Monumentaal iep.

Afstand tot gevellijn.

Bij de soortkeuze is de afstand tussen de boom en de gevelwand van belang. Op locaties waar deze dicht bij elkaar komen wordt rekening gehouden met de uiteindelijk te verwachten kroonbreedte. Bomen die van nature een brede kroonvorm ontwikkelen met een doorgaande harttak kunnen op geringere afstand van de gevelwand worden geplant. Dit vraagt om meer snoei van takken die richting de gevels groeien. Fraaie voorbeeld zijn de iepen in de Beethovenstraat. Ook bomen met een meer transparante kroon kunnen op geringere afstand tot de gevel worden toegepast.

Plek.

De groeiplaats bepaalt in belangrijke mate de ontwikkeling van de boom. In een grasstrook met teelaarde is de groei veel gunstiger dan in gesloten verharding met daaronder opgebracht zand. Aan bomen die in de verharding staan worden hogere eisen gesteld. Kwetsbare boomsoorten zijn minder goed toepasbaar. In grasstroken, zoals in de stadsparken en parkachtige oevers, zijn nagenoeg alle bomen toepasbaar.

Doorwortelbare ruimte.

De ondergrond van Oud-Zuid bestaat voornamelijk uit opgebracht zand. Dit zand is minder gunstig voor een goede ontwikkeling van de bomen. In nieuw in te richten situaties moet dit zand worden vervangen door een speciaal groeimedium (bomenzand). Om bomen voor de komende decennia voldoende groeikansen te geven is een doorwortelbaar volume nodig van tenminste 10 tot 40 m³ per boom. In de planvormingsfase moet deze ruimte worden gereserveerd. Bomen geplant tussen parkeervakken hebben extra voorzieningen nodig om verdichting te voorkomen.

Cultuurvariëteiten.

Bomen uit zaad opgekweekt zijn vaak zeer variabel, waardoor ze minder geschikt voor lijnstructuren langs doorgaande routes. Van oudsher worden op deze plaatsen soorten toegepast die uniform zijn en die zich in de praktijk daarom hebben bewezen.

Incasseringsvermogen.

De boomsoorten die worden toegepast moeten in een dynamische omgeving tegen een stootje kunnen. Ook moeten de boomsoorten graafwerkzaamheden in de nabijheid en veranderingen rond de groeiplaats kunnen verdragen.

Kwaliteit.

Bij aanplant van bomen in de hoofdstructuur moet aan de kwaliteit van het plantmateriaal bijzondere aandacht worden besteed. De omvang en intensiteit van de beworteling bepaalt in belangrijke mate of een boom de eerste jaren goed groeit. Bomen die opgekweekt zijn in regio's met een vergelijkbaar klimaat verdienen de voorkeur. Bij aankoop van bomen moeten deze kwaliteitseisen worden aangegeven.

Beheer

Onderhoudsarm.

Vanuit het oogpunt van onderhoud worden voor de hoofd bomenstructuur geen bomen geselecteerd die een bijzondere snoeivorm of kroonvorm hebben.

Boomomvang.

Leveranciers van bomen werken met de stamomtrek bij het bepalen van de boomgrootte. Voor de hoofd bomenstructuur is het streven om zwaardere formaat bomen te herplanten met een omtrek van 30-50 cm. Afhankelijk van de boomsoort blijkt de verkrijgbaarheid nog wel eens op problemen te stuiten. Dit kan vertragingen opleveren of op een herziening van het soort.

Stamhoogte.

Voor een goede doorgang van het verkeer is langs de lijnstructuren een vrije stamhoogte nodig van minimaal 8 meter. Bomen met doorhangende takken, zoals bepaalde lindesoorten, zijn ongeschikt. Langs waterlopen kan overwogen worden de bomen vrij uit te laten groeien, waarbij takken tot vlak boven het water reiken.

Vruchten.

Op plaatsen met veel verkeer worden geen soorten toegepast die een overmatige vruchtdracht kennen of grote zaden ontwikkelingen.

Zout.

Om te voorkomen dat zoutschade optreedt, moet de groeiplaats zo worden ontworpen en ingericht dat smeltwater en spatzout niet in de richting van de bomen afstroomt. Minder gevoelige soorten beperken het schaderisico.

[specifieke uitgangspunten]

	Beeldkarakteristiek	Boomsoort	Voorkeurtype
Parklaan en Bomenlaan 	Forse bomen van de 1 ^e grootte (meer dan 12 meter hoog) Breed uitgroeiend of piramidaal groeiende typen langs de gevels Bomen in de verharding	plataan	Platanus hispanica P. orientalis
		linde	Tilia platyphyllos T. europaea T. americana 'Redmond'
		iep	Ulmus 'Dodoens', 'New Horizon', 'Columella', 'Sarniensis'
Parkachtige oever 	Forse bomen van de 1e grootte in groepen en solitair	populier en abeel, linde, vleugelnoot, esdoorn, es, paardekastanje, moeras- en watercypres, gewone acacia, iep	
	Afgewisseld met kleinere bomen van de 2e of 3e grootte, Bijvoorkeur in groepen	haagbeuk, sierappels en peren,els, berk,meidoor, esdoorn,kers	
	Sporadisch soorten toepassen met een bijzondere verschijningsvorm	amberboom,tulpenboom, esdoorn, tamme kastanje, wal- en zwartenoot, trompetboom, Katzuraboom, Netelboom, beuk, valse Christusdoorn, beverboom, hopbeuk, moerbeï, Anna Paulownaboom, ijzerhout, hemelboom, Judasboom, geelhout, boomhazelaar, zakdoekenboom, doodsbenderenboom, Chinese vernisboom, kurkboom, eik, treurwilg, honingboom, meel- en lijsterbes, <i>Tetradium</i> , <i>Zelkova</i>	

Oeverlaan	Forse bomen van de 1^e grootte (meer dan 12 meter hoog)	plataan	Platanus hispanica
	Breed uitgroeiend over het water hangend	iep	Resistente soorten met een brede, overhangende kroon. Ulmus 'Pioneer' 'Sapporo Autumn Gold', 'Den Haag'
Bomenstraat	Forse bomen van de 1^e grootte (meer dan 12 meter hoog)	iep	Ulmus 'Dodoens', 'New Horizon' 'Columella'
	Breed uitgroeiend of piramidaal groeiende typen langs de gevels Bomen in de verharding		

BEGRIPPEN EN BEELDENLIJST

Begrippenlijst

1e 2e en 3e grootte bomen: Uiteindelijk formaat van de bomen. 1e grootte: 12 meter en hoger, 2e grootte: 6 tot 12 meter, 3e grootte: tot 6 meter.

Beheerplan: een plan waarin op samenhangende wijze de instandhouding en het onderhoud van een groep bomen in een nader omschreven gebied is vastgesteld door het Dagelijks Bestuur;

Bomentoets: zie §3.3 van het Bomenbeleidsplan;

Bomenverordening: Leidend document met procedures en regelgeving omtrent bomen in stadsdeel Oud-Zuid;

Boom: een houtachtig, overblijvend gewas met een doorsnede van de stam van minimaal 10 centimeter op 1,30 meter vanaf het maaiveld, gemeten langs de stam;

Boomdeskundige: iemand die door beroep of studie in het bijzonder bevoegd is tot het beoordelen van een zaak met betrekking tot bomen;

Boomkroon: het gewas op de boomstam;

Boomomvang: omvang van de boomstam op 1.30 meter gemeten vanaf het maaiveld, gemeten langs de stam;

Boomspeigel: het onverharde stuk grond rond de stam van de boom in verharding;

Eigenaar: degene die krachtens zakelijk recht of krachtens publiekrechtelijke bevoegdheid gerechtigd is over de houtopstand te beschikken;

Herplantplicht: door het stadsdeel opgelegde verplichting om na het kappen van een boom op dezelfde plaats een nieuwe boom aan te planten. Een herplantplicht kan worden opgelegd;

Houtopstand: één of meerdere bomen en boomvormers, een houtwal, een grotere (lint)begroeiing van heesters en struiken, een beplanting van bosplantsoen;

Hoofdbomenstructuur: de beeldbepalende en waardevolle beplanting in de parken en langs de belangrijke stedenbouwkundige lijnen;

Inboeten: het opnieuw inplanten van bomen op plaatsen waar bomen zijn weggevallen;

Kandelaberen: het tot op de oude snoeiplaats verwijderen van uitgelopen takhout bij knobomen of leibomen als periodiek noodzakelijk onderhoud; het rigoreus snoeien van takken tot op de stam of grote gesteltakken, indien een situatie dit noodzakelijk maakt;

Bomenverordening: het tot op de oude snoeiplaats verwijderen van uitgelopen takhout bij knobomen, gekandelaberde bomen of leibomen als periodiek noodzakelijk onderhoud;

Kappen: vanuit de bomenverordening: het snoeien van meer dan 20 procent kroonvolume, vellen en rooien, met inbegrip van verplanten, alsmede het verrichten van handelingen, zowel boven- als ondergronds, die de dood of ernstige beschadiging of ontsiering van houtopstand ten gevolge kunnen hebben;

Kroonprojectie: projectie van de rand van de boomkroon op de bodem;

Monumentale boom: boom die voorkomt op de lijst Monumentale houtopstanden als genoemd in artikel 2 van de Bomenverordening Amsterdam Oud Zuid 2001;

Natuurtoets: onderzoek in het kader van de Flora en Faunawet waarbij wordt nagegaan of er van een geplande ruimtelijke ingreep negatieve gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten te verwachten zijn;

Noodkap: kap van een boom in geval van acuut gevaar voor de omgeving;

Ontbasten: het verwijderen van de bast na het kappen van een boom noodzakelijk i.v.m. iepziekte;

Plantgat: gat in de grond waarin de boom geplant wordt;

Plantafstand: de afstand tussen de bomen;

RAW-systematiek: veelgebruikte standaardmethode voor het opstellen van bestekken in de grond-, water- en wegenbouw;

Snoeien: het selectief verwijderen van houtige delen van een boom door een boomverzorger;

Stamhoogte: hoogte van de boomstam tot aan de boomkroon.

Toekomstverwachting: de verwachte minimaal te bereiken leeftijd van een boom;

Vellen: het omhakken of zagen van een boom;

Bomenverordening: Het kappen, het snoeien van meer dan 20 procent kroonvolume, rooien, met inbegrip van verplanten, alsmede het verrichten van handelingen, zowel boven- als ondergronds, die de dood of ernstige beschadiging of ontsiering van houtopstand ten gevolge kunnen hebben;

Wortelgestel: het gehele ondergronds groeiende deel van een boom;

Wortelopdruk: het opdrukken van bestrating door de diktegroei van boomwortels;

Wortelzone: deel van de bodem dat door een boom doorworteld is.

Beeldenlijst

Alle illustraties, profielen, kaarten en plattegronden zijn gemaakt door DRO Femke Haccoû

Foto's op pagina 6, 12, 38 en 60 zijn gemaakt door Arno Heemskerk van Stadsdeel Oud-Zuid.

Overige foto's zijn gemaakt door medewerkers van Gemeente Amsterdam.